
SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL KALKINMA VE KATILIMI MESUDIYE İLÇE KURULTAYI ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN YENİDEN SORGULAMAK*

Halil İbrahim AYDINLI** Levent MEMİŞ***

ÖZ

Çalışmada, sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağlayan kentsel yönetim ağlarına odaklanılmaktadır. Bu kapsamda öncelikle sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kentsel kalkınma, yönetim ve yönetim ağı/ağ yönetimi kavramları ele alınmış olup, örnek olay yaklaşımı çerçevesinde, sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağlayan bir ağ yönetim modeli olarak 23 yıldır sürdürülen Mesudiye İlçe Kurultayı incelenmiştir. Kurultayın oluşumu, yapısı, işleyişi, faaliyetleri ve kazanımları dikkate alındığında, iyi işleyen katılımcı yönetim uygulamalarından birini teşkil ettiği, kapsamında yaptığı faaliyetler ile sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağladığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kentsel Kalkınma, Ağ Yönetimi, Mesudiye İlçe Kurultayı

SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT AND THE PARTICIPATION OF MESUDIYE DISTRICT CONGRESS THROUGH AN INSTANCE OF THE QUERY AGAIN

ABSTRACT

In this study focuses urban governance networks that contributing to sustainable urban development. In this context, first of all, sustainability, sustainable urban development, governance and governance network/network governance were examined. Afterwards, Mesudiye Town Assembly that contributing to sustainable urban development as a network governance model since 23 years was examined with the approach of case study. Achievements and activities, structure, functions, emergence of assembly which "Kurultay" is taken into account, it is one of the well-functioning of participative management practices. And it is seen that contribute to sustainable urban development with its activities

Key Words: Sustainable Urban Development, Network Governance, Mesudiye Town Assembly

*Bu çalışma, XI. Kamu Yönetimi Forumu'nda (31 Ekim-02 Kasım 2013) aynı başlık altında sunulmuş bildirinin gözden geçirilmiş, düzenlenmiş ve geliştirilmiş halinden oluşmaktadır.

**Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, haydinli@sakarya.edu.tr

***Öğr. Gör., Giresun Üniversitesi, Tirebolu Mehmet Bayrak Meslek Yüksekokulu, levent.memis@giresun.edu.tr

GİRİŞ

1970'lı yıllardan itibaren Dünya yüzeyindeki devletlerin, "sürdürülebilirlik" ve "yönetişim" kavramlarını daha fazla ön plana çıkararak, tekil veya birlikte yapılan etkinliklerde ele aldığı görülmektedir. İlk etapta daha çok dar bir alanda ele alınan sürdürülebilirlik, süreç içerisinde, ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel boyutlarıyla kalkınmayı da kapsayıcı bir biçime dönüşmüştür. Kalkınma ve yönetim ilişkisini gündeme getiren en önemli üç neden olarak: devletin rolünün değişmesi, kalkınma yaklaşımında değişim ve karar verme biçimlerinde yaşanan değişim gösterilmektedir(Eraydın, 2007:8-9). Diğer bir açıdan teknolojik, ekonomik ve sosyal alanlarda yaşanan gelişmeler çerçevesinde, gerek makro gerekse de mikro düzeyde ortak hareket etmek, işbirliği yapmak adeta bir zorunluluk haline gelmektedir. Kamusal konularda, sivil örgütlenmelerde ve özel girişimlerde bunun yansıması, günümüz itibariyle, fazlasıyla gözlemlenmektedir. Bir yönetim türünün yönetim olarak ifade edilebilmesi için ise, yasal düzenlemelerin mevcudiyeti ve içselleştirilmesi, devlet-birey ilişkisinde vatandaşın karar alma süreçlerine katılımı, farklı örgütlü aktörlerin varlığı ve katılımı tasarlayan düzenlemelerin varlığı, STK'ların çeşitliliği ve temsil gücü, kamu kurumları arasında veya kamu-STK arasında politika ağlarının varlığı, ortak çıkar için uzlaşma ve karşılıklı öğrenme, çıktılarının topluma sağladığı fayda gibi koşulların var olması gerekliliğinin altı çizilmektedir(Eraydın, 2007:14-15).

Yaşanan bu gelişmeler paralelinde, Türkiye'de de, sürdürülebilirliği ve katılımcılığı sağlamaya çalışan yerel düzeyde, Yerel Gündem 21 ve sonrasında Kent Konseyleri gibi formel yapılar oluşturulmuştur. Diğer taraftan ifade edilen formel yapıların dışında, Türkiye'de kanunların izin verdiği çerçevede, proje temelli veya artık sürekli hale gelerek kurumsallaşmış, tamamen yerel aktörlerin kendi inisiyatifleri çerçevesinde oluşturulan, "Platform", "Kurultay", "Meclis", "Ağ" gibi farklı şekillerde nitelendirilen, kentin geleceğine yön veren katılım araçlarının ["Pendik Yerel Kalkınma Platformu", "İzmir'i Planlıyorum", "Karadeniz Turizm Ağı", "Mesudiye (Ordu) Kurultayı" gibi] olduğu bilinmektedir. Ayrıca en son yürürlüğe giren, 10. Kalkınma Planı'nda "sürdürülebilirlik" ve "katılıma" vurgu yaparak, *şehirlerin ve kırsal alanların kendine özgü koşul ve niteliklerine göre, daha iyi iş fırsatları ve yaşam ortamlarını sunabilir hale gelmesi*, planın temel araçları içinde yer almaktadır(md. 126). Mahalli idarelerin yönetim ilkesi etrafında yeniden yapılandırılması ve aktörler arasında ağ yapılarının güçlendirilmesi(md. 898), sürdürülebilir kalkınma anlayışının benimsenmesi(md. 900), *STK'ların yerel ve bölgesel kalkınmaya katkılarını artırmak üzere karar alma süreçlerine katılımları artırılacak ve kamu kurumlarının özellikle kalkınma konusunda çalışan STK ile işbirlikleri geliştirecekleri*(md. 934) ifade edilmektedir.

İfade edilenler çerçevesinde, bu çalışmada, sürdürülebilir kentsel kalkınmanın bir aracı olarak ağ tarzı yönetim yapıları ve işleyişleri incelenmektedir.Kamu yönetimi perspektifinden ağların, makro düzeyde, devletin politika oluşturma süreci ile ilgili, mikro düzeyde ise, bir yönetsel yapı içinde karar verme işlevlerine yaygın katılımı ile ilgili ele alınabileceği ifade edilmektedir(Üstüner, 2008:65-66). Bu çalışmada kamu yönetimi içinde alt bir yönetim alanı olarak kentsel düzlemde, sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağlayan kentsel ağ oluşumlarına, yönetim ağlarına odaklanılmaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, 1991'den itibaren her yıl düzenlenen Mesudiye İlçe Kurultayı¹'ni, sürdürülebilir kentsel kalkınmayı sağlayan bir katılım aracı olarak, oluşum, yapı, işleyiş, faaliyet, kazanımları ve sorun alanları çerçevesinde incelemektir. Belirtmek gerekir ki, Mesudiye İlçe Kurultayı, genel anlamda bir yerel yönetim uygulaması olarak ele alınmakta ve daha da özelleştirilmiş yönetim çerçevesinde incelenmektedir. Bu kapsamda araştırma sürecinde şu temel soruların cevapları aranmaktadır: Kurultayın oluşumunda ve sürdürülmesinde etkili olan önemli faktörler nelerdir? Kurultayı oluşturan paydaşlar ve bu paydaşların temsil gücü nasıldır? Kurultay ile resmi olarak İlçe yönetiminden sorumlu olan karar alma mekanizmaları ve kurumlar ile olan ilişkisi nasıldır? Kurultayın İlçe yönetimi içerisindeki yeri nedir? Belirtilen soruların cevabı için, örnek olay yöntemi çerçevesinde, doküman incelemesi (toplantı tutanakları, yayınlanan raporlar gibi) ve katılımcı gözlem araçlarından yararlanılmaktadır.

Belirlenen amaç ve yöntem kapsamında bu araştırma ile, 23 yıldır gerçekleşen kurultayı oluşum, yapı, işleyiş, faaliyet, kazanımları ve sorun alanları kapsamında elde edilen deneyimleri tespit ederek bilincini yükseltmek, artık formel veya informal biçimleriyle adeta zorunlu hale gelen yerel düzeydeki oluşturulacak veya mevcut olan katılım mekanizmalarına referans olmasını sağlamaktır.

1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL KALKINMA

En genel ifadesiyle sürdürülebilirlik, bir yaşam biçimin kesintisiz olarak devam ettirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Öztok ve Tapu, 2012:12). İlk uluslararası ifadesini, Haziran 1972'de İsveç'in Stockholm kentinde yapılan "Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı" sırasında bulan sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı, 1987 yılında yayınlanan "Ortak Geleceğimiz" raporuyla önemini zirveye taşımıştır. Raporda sürdürülebilir kalkınma; "bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların kendi gereksinimlerini karşılama olanaklarını tehlikeye atmaksızın karşılamak" şeklinde tanımlanmıştır (Turgut, ? :703). Daha sonraki süreçte, sürdürülebilir kalkınma, 1992 Rio "Yeryüzü Zirvesi"nde BM üyesi ülkeler tarafından 21. yy küresel hedefi olarak belirlenmiştir (Emrealp, 2005:13-14). İfade edilen hedefi gerçekleştirmek için "Gündem 21" başlığını taşıyan Eylem Planı kabul edilmiştir (Eroğlu, 2009:66). Yönetişim yaklaşımı kapsamında yerel ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik çeşitli katılım mekanizmalarını içeren Yerel Gündem 21 Programı ile ekonomi temelli yerel kalkınma anlayışından, daha bütüncül bir yaklaşımla sürdürülebilirlik temelli yerel kalkınma yaklaşımı benimsenmiştir. Ekonomi tabanlı yerel kalkınma yaklaşımı, Darıcı'nın (2007:218) ifadesiyle, "bir yereldeki potansiyel ve gereksinimlere uyarlanmış, ağırlıklı iş olanakları/alanları yaratmak suretiyle ekonomiyi canlandırma, işsizliği önleme

¹ Kurultay, Moğolca toplanmak, bir araya gelmek anlamında kullanılmakta olup, devlet işlerini görürken danışmak, istişare etmek, alınacak sonuçlarının sorumluluğunu paylaşmak, en doğru karara ulaşmak gibi gerekçelerden hareketle ortaya çıkmış ve zamanla Türk devlet meclisi Toy'un yerini almış bir oluşum olarak ifade edilmektedir (detaylı bilgi için bkz. akt. Seyitdanlıoğlu, ? : 2). Bir diğer çalışmada ise, yine Moğol Devleti'nde Kağan seçimi, sefer planlama ve ganimet paylaşımının yapıldığı büyük toplantı olarak ifade edilmektedir (Çelik, 2013:82).

ve yoksullukla savaş üzerine geliştirilen yerel politika ve kavramlardan oluşmaktadır”.

Gündem 21 Eylem Planı'nın kabul edilmesini takip eden yıllarda, ele alınan konu başlıkları çerçevesinde, BM tarafından, bir dizi küresel zirve ve toplantılar[1993 Viyana Dünya İnsan Hakları Konferansı, 1994 Kahire Nüfus ve Kalkınma Konferansı, 1995 Kopenhag Sosyal Kalkınma Konferansı, 1995 Pekin Dördüncü Dünya Kadın Konferansı, 1996 BM İstanbul Habitat II Konferansı (Kent Zirvesi), 2000 New York Liderler Zirvesi (BM Binyıl Bildirgesi), 2002 Johannesburg Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi ve 2012 Rio Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı]yapılmıştır.Türkiye, 1996'da İstanbul Habitat II Konferansı sonrası Yerel Gündem 21 uygulamalarını desteklemeye başlamıştır(Emrealp, 2005:21-23).

2000 yılında New York'ta gerçekleştirilen Liderler Zirvesi ile en güçlü ve küresel taahhüt belgelerinden biri olarak(Emrealp, 2005:24) nitelendirilen Binyıl Kalkınma Hedefleri (BKH) belirlenmiştir(Eroğlu, 2009:67). Hedefler sürdürülebilir kalkınma odaklı olarak sekiz başlık altında toplanmıştır(Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu, 2010). Türkiye, belirlenen BKH'leri Yerel Gündem 21 Programı ve Kent Konseyleri kapsamında gerekli düzenlemeleri ve destekleri sağlayarak çeşitli projeler² uygulamaya geçmiştir.

Diğer taraftan Avrupa Birliği (AB) ve AB ülkeleri kapsamında da kentsel sürdürülebilirliğe odaklanan antlaşma ve konferanslar gerçekleştirildiği görülmektedir. AB ülkeleri kapsamında; Avrupa Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Konferansı ve Aalborg Şartı(1994-Aalborg/Danimarka), Daha sonraki yıllarda da(1996, Lizbon; 2000, Hannover; 2004,Aalborg ve 2007, Sevilla) bu konferanslar sürdürülmüştür. AB kapsamında ise; Kentsel Mevzuat(Kasım 2004), Sürdürülebilir Toplumlar Üzerine Bristol Mutabakatı(Aralık 2005), Sürdürülebilir Avrupa Kentleri için Leipzig Şartı(Mayıs 2007) (Tağmat, 2009) bulunmaktadır.Sürdürülebilirlik kapsamında uluslararası düzeyde yapılan başka bir etkinlik ise, Uluslararası Eğiten Kentler Birliği (International Association of EducatingCities-IAEC)'dir(<http://www.mimarlarodasi.org.tr/>, 2009).

Küresel ve yerel düzeyde, bir çok disiplinden [sosyal bilimler (sosyal sürdürülebilirlik açısından), mühendislik, sanat dalları, inşaat, doğal çevre, kalkınma stratejileri ve programları gibi]], çoğu alanda idealize edilerek de olsa sürdürülebilir kent unsurlarının incelendiği ifade edilmektedir. 2000 yılında URBAN 21 başlığında Berlin'de yapılan konferansta, sürdürülebilir kentsel kalkınma; kentsel mekanda, ekolojik, kültürel, politik, kurumsal, sosyal ve ekonomik bileşenleri içeren politikalarla kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır(akt.Karakurt, 2008:81). Bu bağlamda sürdürülebilir kentsel kalkınma, teknik ve sosyal olmak üzere, iki eksenle karakterize edildiği görülmektedir. Sürdürülebilir kent yönünde değişim sağlanması, iklim değişikliği, enerji, yoksulluk, sağlık, eğitim, konut ve ulaşım gibi sorunların üstesinden gelinmesi için, sosyal ve teknik boyutlarını kapsayan entegre bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Ayrıca disiplinler arası, çok boyutlu çalışmaların yaygınlaşması, sürdürülebilir kentsel kalkınma için önemli görülmektedir(Williams, 2009:129-130). Türkiye

² Uygulanan projeler için bkz., (<http://www.uclg-mewa.org/tr/hakkimizda/97-turkiye-yg-21-programi.html>, 20.06.2013)

özelinde kentlerin sürdürülebilirliği üzerine yapılan bir araştırmada, nesnel ölçüt olarak, ekonomik, sosyal ve çevre performanslarını kapsayan “sürdürülebilirlik endeksi” kullanılmıştır(Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, 2011:9-13).

Diğer taraftan Sürdürülebilir Kentsel Kalkınmanın (SKK), farklı çevresel, sosyo-ekonomik, yerleşimsel (kır ve kent) nedenlerden dolayı gelişmiş, gelişmekte ve dönüşüm sürecinde olan ülkelerde farklı şekillerde anlaşıldığı ifade edilmektedir. Ve SKK'yı etkileyen faktörler mikro, makro ve meso düzeyinde ele alınmaktadır. SKK'yı doğrudan etkileyen mikro çevresel faktörler; hane halkları, firmalar, projeler, çalışanların beceri düzeyi, finansman kaynakları, ekipmanlar, sözleşme tipleri vb. şeklindedir. Meso çevresel faktörler; kentsel düzenlemeler, kentsel altyapı, kentsel dönüşüm, kentsel çevrenin kalitesi, enerji ve toprak kullanımı, kent sakinlerinin tutumu, uygun ve nitelikli konut stoku gibi. Dolaylı etkileyen makro çevresel faktörler ise; işsizlik, gelir, vergiler, enflasyon, ekonomik kalkınma, eğitim, kültür, çevresel sorunlar, küreselleşme, yoksulluk, mevzuat, demografik değişkenler, kayıt dışı ekonomi, hükümet müdahalesi gibi. Başka ülkelerde başarılı olmuş SKK stratejilerinin diğer ülkelerde aynı doğrultuda başarı getirmeyeceği, her ülkenin kendi politik, ekonomik, sosyal, kültürel, kurumsal, teknolojik, çevresel, yasal ve eğitim durumunu dikkate alarak SKK stratejilerini geliştirmesi gerektiği vurgulanmaktadır(Zavadskas vd., 2004:219-221). Ayrıca Sürdürülebilir kentsel kalkınmaya dayalı stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması sürecinde, farklı paydaşlar ile işbirliğine gidilmesi, yapılan faaliyetlerin etkinliğini artıracakları vurgulanmaktadır(Zavadskas vd., 2004:224).

Ayrıca kamunun elindeki kaynakların sınırlı olması sebebiyle, sürdürülebilir kentsel kalkınma için, güçlü yerel ve bölgesel ortaklıklara duyulan ihtiyacın ortaya çıktığı vurgulanmaktadır. Özel sektör ve diğer paydaşların katılımıyla oluşan ortaklıkların daha fazla know-how'a izin verdiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, çeşitli aktörler ile bir çok ortaklıklar kurulmakla birlikte, özel sektörün girişimci know-how'u ve yerel know-how'un, kamusal siyasi know-how ile birleşmesiyle özel bir değer ortaya çıkacağı ifade edilmektedir. Ayrıca, planlama ve uygulama sürecine insanların katılımıyla, güçlü bir sahiplik ve sorumluluk değeri oluşturulmasına yardımcı olacağı belirtilmektedir(Promoting Sustainable Urban Development in EUROPE, 2009:38-39).

Sürdürülebilir kentsel kalkınmanın anahtar öğeleri olarak aşağıdakiler sıralanmaktadır(Promoting Sustainable Urban Development in EUROPE, 2009:43);

- Geniş çaplı kent vizyonunun geliştirilmesi(kısa-orta ve uzun vadedeki amaçlar, stratejiler, öncelikler ve projelerin geliştirilmesi).
- Bir katma değer olarak, entegre bir yaklaşımın benimsenmesi (fiziksel kentsel yenilenme ve kentsel dönüşümün yatay, sektörlerarası koordinasyonu).
- Kalıcı etkiye ulaşmak için yatırım ve finansman (seçilen alanlardaki fonlara ve kaynaklara yoğunlaşma)
- Güçlü yerel ve bölgesel ortaklıklar oluşturma (özel sektör dahil, yerel ve bölgesel düzeyde paydaş katılımını yükseltmek, sorumlulukları paylaşmak, kentsel yönetim için yeni sistemler kullanmak).
- Bilgi sermayesine odaklanmak, deneyim ve know-how değişimini sağlamak (benchmarking, networking) ve süreçleri izlemek

Gündoğdu (2009:436-437), Türkiye’de gerek merkezi yönetim gerekse yerel yönetimlerin sosyal kalkınmayı yeterince önemsemediklerini ifade ederek, oluşan bu boşluğu uluslararası kuruluşların desteğiyle giderilmeye çalışıldığını vurgulamaktadır. Bu kapsamda öneri olarak, Türkiye’de sürdürülebilir kalkınmanın devamlılığı için, yerel düzeyde, bütçesi ve harcama koşulları açıkça belirlenen, yoksulluk, doğal afet, çevre bilinci, dezavantajlı gruplar, gönüllü kuruluşların örgütlenmesi gibi konularda destek sağlayan örgütsel yapıların olması gerektiği ifade edilmektedir. Çukurçayır(2011:34) ise, yerel kalkınmayı uzun soluklu bir koşuya benzeterek, yereli ve küreseli birlikte kapsayan bir vizyon ve misyon bulunmasını, yerel ve bölgesel aktörler arasında işbirliğini ve etkin bir finansal yönetiminin olmasını yerel kalkınmanın temel öncelikleri olarak ifade etmektedir. Diğer taraftan, yerel kalkınmanın, insan odaklı, çok boyutlu(ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel), eşitlikçi ve kapsayıcı olması gerektiği hatırlatılmaktadır (Göymen, 2010:132-133).

Türkiye’de makro düzeyde yapılan son planlarda ve çalışmalarda da kamusal politikaların şekillenmesinde daha fazla sürdürülebilirlik yaklaşımına önem verildiği görülmektedir. Bu bağlamda basit bir taramayla sorgulandığında sürdürülebilir(lik) kelimesi, 9. Kalkınma Planı içinde otuz beş kez yer alırken, 10. Kalkınma Planı içinde yüz kez yer aldığı görülmektedir. 2014 yılında uygulanmaya başlanacak, tüm tarafların(iş dünyası, STK’lar, düşünce kuruluşları, akademik çevreler, kamu çalışanları) katılımını sağlayarak hazırlanan 10. Kalkınma Planı (2014-2018) incelendiğinde,kalkınmanın sürdürülebilirliğini merkeze alarak hazırlanan planın, hem makro hem de mikro düzeyde daha fazla, “insani kalkınma”, “sürdürülebilirlik”, “katılım” ve “işbirliği”(sektörler arasında, kamu-vatandaş arasında) kavramları etrafında şekillendiği görülmektedir.

2. AĞ YÖNETİŞİMİ VE KAMUSAL POLİTİKALARA KATILIM

Yönetişim kavramı, neoliberal yaklaşımla, 1980 ve 1990’lı yıllarda gerçekleştirilen kamu yönetimi reformları ile devletlerin rolü ve doğasındaki değişimi sorgulayan bir terim olarak gündeme geldiği ifade edilmektedir. Yapılan bu kamu yönetimi reformları ile hiyerarşik bürokrasi örgütlenmesinden daha çok, piyasa mekanizmalarının, piyasa-benzeri(quasi-market) yapıların ve ağların(networks³) daha fazla kullanılmasına yönelik dönüşüm gerçekleşmeye başladığı belirtilmektedir(Bevir, 2009:3-5; Torfing vd., 2012:11). Yaşanan bu değişim, birinci reform dalgası olarak nitelendirilerek, Yeni Kamu Yönetimi (New Public Management) şeklinde yer bulmuştur(Bevir, 2009:13; Torfing, 2012: 18; Bevir, 2010:67). Yaşanan gelişmeler çerçevesinde ortaya çıkan birliktelik eğilimleri yönetişimin ilk klasik uygulamalarıdır. Klasik anlamda yönetişim, devletin yönlendirme (steering) misyonu çerçevesinde, kamu kurumları önderliğinde özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasında etkileşimi yansıtmaktadır. Burada son kararı devlet vermekte, diğer paydaşlar alınan kararlara sadece katkı sağlamaktadır(Üstüner, 2003:52).Diğer bir ifadeyle eski(klasik) yönetişim,

³ İlgili Türkçe literatür incelendiğinde, “Network” kavramının, kamu yönetimi alanında ‘ağ’ (Üstüner, 2003 ve 2008), ‘ağbağ’ (Öztaş ve Acar, 2004) şeklinde çevirisinin yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada ise, ‘ağ’ çevirisi kullanılmaktadır.

planlarını topluma empoze etmeye çalışan bir bürokratik devlet olarak açıklanmaktadır(Bevir2009:22).

Süreç içinde Yeni Kamu Yönetimi uygulama sonuçları dikkate alınarak bir takım eleştiriler gündeme gelmiş olup, bu eleştiriler üzerine önceki kamu yönetimi anlayışlarının güçlü ve zayıf yönlerinden de hareket ederek, daha çok “kurumsal” ve “ağ” teorileri(Osborne, 2010:10) çerçevesinde, işbirliğinin, çoğulculuğun, etkileşimin/diyaloğun, katılımın, çok yönlü hesapverebilirliğinve ağ yapılarının öne çıktığı demokratik uygulamalarla şekillenen yönetim anlayışı(Denhardt ve Denhardt, 2000:554), “Yeni Kamu Hizmeti (New Public Service) (Denhardt ve Denhardt, 2007; Genç, 2010:146-147) Yeni Yönetişim(New Governance)(Bevir, 2010:75) Yeni Kamu Yönetişimi(New PublicGovernance) (Osborne, 2010) ve İnter-Aktif Yönetişim(Interactive Governance)(Torfing vd.:2012) olarak nitelendirilmekte ve yaşanan bu gelişmeler, ikinci reform dalgası olarak ifade edilmektedir(Bevir, 2010:75).

Yeni yönetim yaklaşımı çerçevesinde, ağ örgütlenmesi, daha yoğun olarak, yönetim tartışmaları içinde ele alınmaya başlanmıştır(Goldsmith ve Eggers, 2004:40). İlgili kamu yönetimi literatürü incelendiğinde ağ ve yönetim kavramının birleşiminden, ağ yönetişimi ve yönetim ağı şeklinde türetilmektedir. Yapılan inceleme sonucunda, iki farklı şekilde türetilen kavramların, aynı konuyu anlatmakla birlikte farklı şekillerde kavramlaştırdıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, referans verilen yazarların kullanım şekline sadık kalarak, bu çalışma içinde ağ yönetişimi kavramı kullanılacaktır. Kurt(2009:86)’da ele aldığı çalışmasında, kavramın kullanılmasında benzer kanaata ulaşmıştır.

Metaforik bir kavram olarak ağlar (Kurt, 2009:85), birbirine bağlı ve birbiriyle ilişkili aktörlerin yer aldığı bir grup olarak (Peterson, 2003: 1), vatandaşların ve ilgililerin katılabileceği organizasyonlar ve işbirliği aracılığıyla kapasite sağlamaktadır (Koliba, Meek ve Zia, 2011:25). Ağın doğası gereği farklı şekillerde; yukarıdan aşağıya-aşağıdan yukarıya, formal-informal, organizasyonlar içinde-arasında, açık-kapalı, güçlü bağlantıları olan-bağlantıları zayıf olan, kısa-uzun ömürlü, sektör odaklı-toplumun genelini ilgilendiren, politika belirleme-politika uygulamalarına yönelik(Sørensen ve Torfing, 2009:237) farklı mekansal/coğrafi düzlemde(her düzlemde aktörler de değişiklik göstererek); uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel/kentsel olarak ortaya çıkmaktadır (Koliba, Meek ve Zia, 2011:76). Torfing vd. (2012:16-17) çalışmalarında parçalanmış ve karmaşık sorunlara müzakere ve kaynak değişimi yoluyla çözüm üreten olarak nitelendirdikleri yönetim ağlarını bilgi paylaşımı, koordinasyon ve problem odaklı olarak; kamu kurumları içinde (intra-organizationalnetworks), kamu kurumları (joined-upgovernment) ve kamu-özel sektör arasından(policy network) ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Ayrıca yönetim ağlarının yapı ve işleyiş olarak incelendiğinde, önemli yönetim ve organizasyon teorilerinden biri olan sistem teorisi ile büyük oranda örtüşmenin olduğu vurgulanmaktadır (Koliba, Meek ve Zia, 2011:164).

Ağlar, devletin eski bir sorun alanı olarak görülen hiyerarşik bürokrasisini tedavi amacını gütmektedir (Bevir, 2009: 137-138). Bu tedavi sürecinde oluşturulan yönetim yapısının sorunlar üzerinde ihtiyaç duyduğu bilgiyi elde etmesinde, sürecin bir parçası olarak sahip olduğu bilgi birikimiyle kamu bürokrasisinin yer almasının altı çizilmektedir (Torfing vd., 2012: 80). Bu kapsamda ABD’de yapılan topluluğa dayalı polis çalışmasında, suçlular

konusunda semt sakinlerinin sahip olduğu bilgi ile polisin sorunları çözmek için sahip olduğu donanım arasında işbirliği kurularak, polisin tek taraflı yaptığı çalışmalara göre suçlar büyük oranda azaltılmıştır (Benkler, 2012: 87).

Burada altı çizilen önemli bir husus ise, birlikte hareket etme sürecinde aktörler arasındaki diyalog ve müzakeredir. Böylece, ortaya çıkan kamusal problemler/ihtiyaçlar, geniş toplum kesimlerinin katılımı ile çözüm bulmaya çalışılacak ve aynı zamanda “sosyal öğrenme” gerçekleşecektir. Çünkü kamusal problemlerin, uzmanların çözüm üreteceği teknik konular olmadığı belirtilmektedir(Bevir, 2009:24-25). Bu eksikliği giderici “yerel bilgi” için, vatandaşların ve kullanıcıların, sorunları, ihtiyaçları ve öncelikleri kendi deneyimleri çerçevesinde aktarması ve böylece alınacak kararlara katkı sağlaması önem arz etmektedir. İstenildiği düzeyde yerel bilgi akışının sağlanması için, vatandaşlar ve profesyoneller, yöneticiler ve politikacılar arasında açık, informal ve müzakerici iletişimin altıçizilmektedir (Barnes vd., 2008:5; Aars ve Fimreite, 2005:242). Ve önemle işbirliğinde hiçbir şeyin iletişim kadar belirleyici rol oynamadığı, iyi yürütülen işbirliği çalışmalarında mutlaka iyi işleyen bir iletişimin var olduğu ve insanların birbiri hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukça işbirliği düzeylerinin arttığının altı çizilmektedir (Benkler, 2012:79;104).

Ağlar, farklı açılardan hiyerarşi ve piyasa mekanizmalarından ayrılmaktadır (Powell, 1990:300). Piyasalarda aktörler arası ilişkilerin odağını mülkiyet hakları, taraflar arasında değişim aracını ücretler ortaya çıkan sorunların çözümü için, pazarlık ve mahkemeler kullanılmakta ve rekabet kültürü egemen olmaktadır. Hiyerarşik örgütlenme modelinde, aktörler arası ilişkilerin odağını çalışan ilişkileri; taraflar arasında değişim aracını otorite; ortaya çıkan sorunların çözümü için, emir ve kurallar ve itaat kültürü işlev görmektedir. Ağ tarzı örgütlenme modeli ise, aktörler arası ilişkilerin odağını, kaynakların değişimi; taraflar arasında değişim aracını güven; ortaya çıkan sorunların çözümü için, diplomasi ve karşılıklılık kültürüne sahiptir(Bevir, 2009:139). Ayrıca ağ yönetimi yaklaşımında, işbölümüne dayalı her türlü hiyerarşik yapılanma olasılığının azaldığını varsayarak ve tüm paydaşları eşit kabul ederek kararlar belirlenmektedir. Ağ yapılanması içinde yönlendirme işlevi(dümen tutma), ağa katılan paydaşların kendi aralarında uzlaşacağı bir paydaşa verilmektedir (Üstüner, 2003:52).

Ağların yaygın karakteristik özellikleri ise şöyle sıralanmaktadır: gönüllülük esaslı yapısı ve ayrılma imkanı, bilgi ve öğrenmenin merkezi rolü, aktörler arasında güven odaklı iletişim, esneklik ve adapte olabilirlik(Sikkink, 2009:230), kaynakların[finansal, doğal, fiziksel, insan, sosyal, politik, kültürel ve entelektüel/bilgi (Koliba, Meek ve Zia, 2011:86-92)] değişimi ve eylemlerde koordinasyon, ağı oluşturan üyelerin çeşitliliği, hemen hemen bütün politika alanlarında uygulanabilirliği, bireyler, gruplar ve organizasyonlar içinde ve arasında oluşturulabilirliği, belirli politika araçlarının seçiminin sonucu olarak ağların şekillenmesi, daha fazla politik fonksiyon(Koliba, Meek ve Zia, 2011:46) ilişkisellik, karşılıklılık, birbirini tamamlaması, birbirine bağımlı olması (Powell, 1990:300) ve diplomasi (müzakere) (Rhodes, 2013:5)'dir.

Bevir (2009:156;121-122) ağ tarzı örgütlenmeleri, politika ağları (policy network) ve kamu kurumları arası (merkezi, bölgesel ve yerel) ağlar (intergovernmental networks) olarak iki şekilde sınıflandırılmaktadır. Politika ağları, kamusal politikaların spesifik bir alanına (sağlık, tarım, enerji gibi)

odaklanmaktadır. Kamu kurumları arası ağlar ise, daha çok politika uygulamalarına ve yönetimine odaklanmaktadır.

Diğer taraftan 1970'li yıllardan itibaren siyasa/politika (policy) oluşturma süreci ile ağlar ilişkilendirilmeye (policy network) başlandığı belirtilerek, İngiliz siyaset bilimci Roderick Rhodes'un bu alana olan katkılarının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Özellikle siyasa ağları yaklaşımı ile yönetim yaklaşımını birbirine eklemeyerek "ağ yönetimi" kavramını ortaya çıkaran en önemli isimlerden biri olmuştur. Rhodes'ın, *çok önemli gördüğü ağ oluşumlarını sadece kamu siyasalarının oluşum sürecinde değil, aynı zamanda kamu hizmetlerinin üretilmesi ve dağıtımında da rol oynadığını vurguladığı* belirtilmektedir (akt. Üstüner, 2008:67-69). Anlaşılacağı üzere ağ yönetimi, politika ağlarının işlevlerini de üstlenerek, ağın kapsama alanını hizmetlerin üretilmesi ve dağıtılmasına doğru genişletmektedir. İfade edilenler bağlamında ağ yönetimi kavramı, ağ [merkezilik, karşılıklılık, kapsayıcılık, yakınlık ve yoğunluk ölçütleri (ToniandNonino, 2010:91)] ve yönetim teorilerinden hareketle ele alınıp incelenmektedir (Provan ve Kenis, 2007:232).

Bazı çalışmalarda yönetim ve yönetim ağları arasında bir ayrıma gitmenin gereksiz olduğu vurgulanarak, yönetimin, yönetim ağları ile gerçekleşen bir süreç olduğu ifade edilmektedir (Klijn, 2008:510). Üstüner(2003:50-51)'e göre ise, ağ yönetimi, yönetim kuramında olduğu gibi homojen bir yapıdan oluşmadığı, ağı oluşturan aktörlerin kendi içinde alt ağların olabileceğini belirterek, yönetim ile yönetim ağları arasındaki farklılığı vurgulanmaktadır. Ağ yönetimi ile yönetim, ağ teorisi çerçevesinde yeni bir boyuta taşındığı ifade edilmektedir (Huys ve Koppenjan, 2010:366). Ayrıca yönetimin, hiyerarşi azaltmaya; ağ yönetiminin ise, hiyerarşiyi tamamen ortadan kaldırmayı hedeflediği açıklanmaktadır. Ve ağ yönetiminin temel varsayımının, ağa katılan taraflar arasında ayrıcalıkları ve güç yoğunlaşmasını engelleyerek, toplumsal barış ve uzlaşma ortamı içinde sürdürülebilir politikaların belirlenmesini sağlaması olarak belirtilmektedir (Üstüner, 2003:51-52).

Yapılan açıklamalar çerçevesinde ağ yönetiminin en temel getirileri; yenilik, hız, esneklik ve uzmanlaşma(asıl işe odaklanılması) olarak öne çıkmaktadır (Goldsmith ve Eggers, 2004:28). Ana temeli, işbirliğine dayalı ağ tarzı örgütlenmelerinin başarı ve ya başarısızlığını etkileyen⁴, bir biriyle ilişkili bir takım hususlar vurgulanmaktadır. Bunlar:öğrenme, üye yapısı, iş süreçleri, kaynaklar, amaçlarda uyum, güven, güç ve güç dengesizliği, liderlik, kültür, risk, demokrasi ve eşitlik, bağlılık ve karar (Vangen ve Huxham, 2010:164), ortak kimlik, aidiyetlik, doğrudan ve dolaylı karşılıklılık, işbirliğine dayalı sosyal öğrenme⁵, itibar, şeffaflık, empati, adalet (niyetlerin, süreçlerin ve sonuçların adil olması), normlar, dışlanma etkisinin oluşmaması için çeşitliliğe göre inşa etme(Benkler, 2012:71;199-205), iletişim kayıplarının önlenmesi(özellikle informal iletişim kanallarının açık olması gerekli görülmekte ve iletişimin teknoloji ile güçlendirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır), gözetimin sağlanması(providingoversight)(kamu ve özel sektör ortaklıklarında), partnerler arasındaki koordinasyon (ilişkilerin yönetilmesi), paydaşlar

⁴ Ağ tarzı oluşumlardan istenen sonuçların elde edilmesi için ağ dizaynının nasıl olması gerekliliği için bkz. Goldsmith ve Eggers, 2004: 56.

⁵ Burada, kişinin çevresindeki insanlar işbirliği yapma eğilimi taşıyorlarsa, o kişinin de işbirliği yapma olasılığının fazla olduğu belirtilmektedir (Benkler, 2012:71).

arasında işbirliği ve rekabet arasındaki gerilimin yönetilmesi/uzlaşma, veri açığının giderilmesi (doğru ve yeni bilgilerin sağlanması) ve kapasite eksikliği(paydaş ve katkı sunacak bireylerin eksikliği)dir(Goldsmith ve Eggers, 2004:40). Başka bir ifadeyle, hizmet sağlama sürecinde, işbirliği, siyasetten uzak tutulması (depolitize), profesyonellik, yerelleştirme ve özelleştirme(beklentilere göre karşılık verme) sağlandığı sürece ağların başarılı olacağı ifade edilmektedir(Rhodes, 2013:7). Ve ayrıca ağın başarısının devamlılığının sağlanması için, aşağıdan yukarıya örgütlenme, organizasyonel bileşenler(yönetim kültürü gibi), oyunun kuralları, işbirlikçi liderlik ve ne ve niçin yapıldığının senaryosunun paylaşılması gibi hususların altı çizilmektedir(Rhodes, 2013:13). Özellikle birden fazla farklı aktörlerin yer aldığı ağ yapısı içinde çıkar çatışmaların ortaya çıkmayarak, uzlaşının sağlanması için oyun metaforuyla, oyunun kurallarının ağı oluşturan paydaşlar tarafından uzlaşma ile önceden belirlenmesi ve taraflara aktarılmasının altı çizilmektedir(Üstüner, 2003:59). Bu sayede, insanların özerklik duyguları korunarak, işbirliği düzeyinin artırılmış olacağı belirtilmektedir(Benkler, 2012:136).

Diğer taraftan, ağ yönetimine karşı bir takım eleştiriler de ifade edilmektedir. Bu eleştirilerden öne çıkanlar; diğerine olan bağlılığın oluşması (Barnes vd., 2008:70), “devletin içinin boşaltılması” ve ‘kamu yönetimsiz yönetim’e yol açması (akt. Üstüner, 2008:69), ağın hesapverebilirliği ve hızlı karar verme sürecinde yavaşlatıcı etkisi (Peters, 2010:40; Üstüner, 2008:84-85), yetersiz demokratik destek, manipüle edilme potansiyeli, karanlık ağlar (darknetworks), düşük performans ve anlaşılması için çok karışık olması gibi sebeplerle oluşan endişeler (Kenney, 2009; Koliba, Meek ve Zia, 2011:26), klasik demokratik kurumları tehdit etmesi (Üstüner, 2008:82), ağın meşruiyeti (Bevir, 2009:28-29) hususlarıdır. Getirilen eleştiriler çerçevesinde sorunların yaşanmaması için; özellikle formal demokratik kurumlar aracılığıyla seçilenler ile vatandaş katılımı sağlanarak demokrasi ile yönetim yaklaşımlarının uzlaştırılması, memnuniyete dayalı performans hesapverebilirliğine önem verilmesi gerekliliği ifade edilmektedir (Bevir, 2009:28;35; Aars ve Fimreite, 2005:248)

Görüldüğü gibi, yönetim, devletin yönlendirmesi ve teşvikiyle ortaya çıkan bir anlayıştan, kendi kendine ortaya çıkan, devletin de diğer aktörler gibi paydaş olarak yer aldığı, daha fazla bireysel ve toplumsal katılımı ortaya çıkaran, vatandaş odaklı (Citizen-centredgovernance) (Barnes vd., 2008:1-2) interaktif/etkileşimci bir yapıya dönüşmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI, AMACI VE ÖNEMİ

Çalışmanın amacı, 1991’den itibaren her yıl düzenlenen “Mesudiye İlçe Kurultayı”nı, sürdürülebilir kentsel kalkınmayı sağlayan bir katılım aracı olarak, oluşum, yapı, işleyiş, faaliyet, kazanımları ve sorun alanları çerçevesinde incelemektir. Bu kapsamda araştırma sürecinde şu temel soruların cevapları aranmaktadır; Kurultayın oluşumunda ve sürdürülmesinde etkili olan önemli faktörler nelerdir? Kurultayı oluşturan paydaşlar ve bu paydaşların temsil gücü nasıldır? Kurultay ile resmi olarak İlçe yönetiminden sorumlu olan karar alma mekanizmaları ve kurumlar ile olan ilişki nasıldır? Kurultayın İlçe yönetimi içerisindeki yeri nedir?

Önceki yapılan çalışmalarda, Mesudiye İlçe Kurultayı'nın da bir çıktısı olarak, Mesudiye Köy-Kent Projesi çeşitli açılardan [katılım, proje kaynaklı yarar ve maliyetleri açısından (Marin, 2009); kırsal kalkınma (Erkul vd., ?; Taşcı, 2003); bölgesel farklılıkların giderilmesi aracı olarak (Koç ve Gül, 2006)]; Mesudiye İlçe Kurultayı özelinde ise, kurultaya katılım bağlamında (Özcüre ve Eryiğit, 2006; Gündüz, Aksu ve Esgin, 2005) incelemeler yapılmıştır. Bu çalışma da ise, sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağlayan, karar alma ve uygulamaya yönelik bir ağ yönetişim modeli olarak Mesudiye İlçe Kurultayı, tekil olarak ele alınarak incelenmektedir. Bu bağlamda, kentsel katılıma çok daha fazla ihtiyaç duyulduğu bu dönemde, 23 yıldır sürdürülen, yapı ve işleyişle ilgili oluşturulan kurallar ile artık kurumsallaştığı ifade edilen Mesudiye İlçe Kurultayı'nın, yukarıda belirtilen amaç ve temel sorular çerçevesinde araştırılması, uygulamaya dayalı deneyimlerin ortaya çıkarılması ve bu tarz örgütlenme girişimlerine referans olması, çalışmanın önemini vurgulamaktadır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Yönetişim ağlarına yönelik araştırma metodlarının iki yönetime odaklandığı ifade edilmektedir. Bunlar: sosyal ağ analizi yöntemiyle haritalandırma ve örnek olay yöntemidir. ABD kaynaklı çalışmalarda daha çok niceliksel yöntem (sosyal ağ analizi gibi), AB kaynaklı çalışmalar da ise, niteliksel yöntemlerin (örnek olay ve söylem analizi gibi) ağırlık kazandığı tespit edilmiştir (akt. Klijn 2008:514).

Bir ağ yönetişim modeli olarak Mesudiye İlçe Kurultayı'nı ele alan bu çalışma kapsamında ilgili literatür (Kokx ve Kempen, 2010; Eraydın vd., 2008, Zerbinati ve Massey, 2008) de dikkate alınarak, nitel araştırma yöntemlerinden olan "durum çalışması veya örnek olay incelemesi (case-study approaches)" yaklaşımı tercih edilmiştir. Bu çalışma kapsamında temel veri elde etme kaynağı olarak, kurultayların görüşme ve değerlendirme toplantılarının tutanaklarından yararlanılmıştır. Bu kapsamda 5,6,7,8,9,10,11,13,14,15,16,17,18 ve 19. Kurultay ve değerlendirme toplantısı tutanaklarına <http://www.megev.org.tr/> web adresi üzerinden, 22. Kurultay ve değerlendirme toplantı tutanağına ise somut erişim sağlanmıştır. Ayrıca 23. Kurultaya bizzat araştırmacılardan biri tarafından katılımcı gözlemci konumunda katılım sağlanarak, kurultayın işleyişi, katılımcı profilleri, yapılan görüşmeler ve alınan kararlar hakkında bilgi elde edilmiştir. Böylece 3834 sayfa doküman incelemesi gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan tutanaklardan elde edilen verileri tamamlayıcı nitelikte, gerek kurultay tarafından yaptırılan gerekse bağımsız araştırmacılar tarafından yapılan ikincil veri kaynaklarından yararlanılmıştır. Burada belirtmek gerekir ki, çalışma kapsamında, veri çeşitliliğini artırmak amacıyla derinlemesine mülakat yöntemi planlanmış, hatta bir takım görüşmeler yapılmış, zaman sınırlılığı ve görüşme yapılacak kişilerin değişik il ve ilçelerde bulunması nedenlerinden dolayı istenilen düzeyde sonuç alınamamıştır. Bu yüzden derinlemesine mülakat yöntemiyle elde edilen verinin zenginleştirilmesi, çalışmanın bir sonraki aşamasına bırakılmak zorunda kalmıştır.

Temel olarak verilerin analiz edilmesinde "betimleme" yönteminden yararlanılmıştır. Bu bağlamda belirlenen sorular çerçevesinde veriler elde edilmekte olup, daha sonra belirlenen amaçlar, yapılan faaliyetler, ortaya çıkan

sorun alanları, elde edilen sonuçlar çerçevesinde özetlenmekte, analiz edilmekte ve yorumlanmaktadır.

5. BULGULAR⁶

5.1. Mesudiye İlçe Kurultayı'nın Oluşumu

Mesudiye İlçe Kurultayı, daha çok çeşitli nedenlerle ilçeden göç etmek zorunda kalan Mesudiyelilerin, "Mesudiyelilik" bilinci⁷ etrafında bir araya geldiği (birbirini görme, hasret giderme işlevi olarak), sorunların ele alındığı, çözüm önerilerinin geliştirildiği ve uygulamaların yapıldığı bir organizasyonu teşkil etmektedir. Bir çok yerleşim alanında olduğu gibi Mesudiye'den göçler, büyük şehirler başta olmak üzere, sanayileşmenin hız kazanmasıyla 1960'lı yıllardan itibaren başlamıştır (Erdönmez, 2005: 40). Göç edilen kentlerde, yardımlaşma ve dayanışma bağlamında köy, mahalle veya daha kapsayıcı olarak 'Mesudiyeliler' çatısı altında hemşehridernekleri ve vakıfları oluşturulmuştur. İstanbul'da 74 adet köy derneğinin olduğu ifade edilmektedir. Bu köy ve mahalle dernekleri, Ankara, İstanbul, Antalya, Ordu, Niksar, Ünye ve Mesudiye il/ilçelerinde Mesudiyeliler çatı örgütlenmesi altında toplanmıştır. Bu örgütler ile ilçe arasında sıkı ilişkilerin olduğu belirtilerek, partiler üstü bir Mesudiyeliler kimliği oluşturduğu ifade edilmektedir. Ayrıca dernek ve vakıfların *Mesudiye'ye yönelik özellikle kamu düzeyinde dikkate alınan bir baskı grubu niteliği kazandıkları ve sağladıkları kaynaklar ile yerel politikaların en önemli aktörleri haline geldikleri* vurgulanmaktadır. Bu örgütlülüğün bir sonucu olarak da Mesudiye İlçe Kurultayı'nın ortaya çıktığı ifade edilmektedir (5. MİKDET 1996:5). Anlaşılacağı üzere, oluşumun en önemli motivasyon kaynağı, ilçelerinden göç eden insanların, ilçelerine bir şeyler yapma isteği olarak ortaya çıkmaktadır (8. MİKDET, 2009:123).

İfade edilenler bağlamında, Mesudiye İlçe Kurultayı'nın ilk kıvılcımları, Mesudiyeli olan Oktay Ekşi'nin girişimleri ve belediye başkanının desteğiyle 1991 yılında gerçekleştirilen toplantıyla atılmıştır. Bu ilk toplantıdan elde edilen iyi sonuçlar çerçevesinde, İstanbul Mesudiyeliler Derneği'nin genel kurulunda yapılan görüşmeler ile bu oluşum, *Mesudiye'nin sorunlarını görüşmek, çözüm önerileri üretmek, böylece Mesudiye'yi kalkındırmak üzere her yıl Temmuz ayının ilk Cumartesi günü saat 10.-'da ÇAĞRISIZ OLARAK toplanarak Mesudiye İlçe Kurultayı*⁸ şeklinde sürdürülmesi kararı alınmış ve 2013 yılı itibarıyla 23.'sü gerçekleştirilmiştir.

Kurultay ile, *Devletin sunamadığı bir takım hizmetleri Mesudiyeliler kendi çabalarıyla gidermeye çalıştıkları* (9. MİKDET, 1999), başka bir ifadeyle *...tüm sorunların devlet tarafından giderilmesini beklemek yerine devlet ve vatandaş işbirliğine inanan imkanları ölçüsünde bunları yapan, devlete vatandaşa olan görevlerini hatırlatan ...sivil toplum örgütü* olarak açıklanmaktadır (14. MİKDET, 2005:9; 9. MİKDET, 2000: 4). Başka bir ifadeyle, *yöresel kalkınmanın devletin en az olabileceği bir modelle, halkın doğrudan doğruya kendi sorunlarına çözüm bulması anlayışına dayalı olarak* (10. MİKDET, 2001:11), yürütülmesi

⁷ Özellikle bu bilincin oluşması için, dernek, vakıf ve kurultay örgütlenmelerinde önem verildiği, çaba sarf edildiği ifade edilmektedir (11. MİKDET, 2002: 44-45)

⁸ [http://www.oktayeksi.com.tr/?kkk=MesudiyeKoseDetay&i=7&Name=NED%DDR%20BU%20MESUD%DDYE%20KURULTAYI?\(10.10.2013\)](http://www.oktayeksi.com.tr/?kkk=MesudiyeKoseDetay&i=7&Name=NED%DDR%20BU%20MESUD%DDYE%20KURULTAYI?(10.10.2013))

gerekliliğini temel bir felsefe olarak kabul edilmektedir. Bu haliyle kurultay, katılımcı demokrasinin veya doğrudan demokrasinin en güzel örneği olarak nitelendirilmektedir (6. MİKDET, 1997:50).

Kurultayın temel amacının, *Mesudiyelilik bilinci çerçevesinde, ilçe içinde ve dışında yaşayan bütün Mesudiyelilerin kucaklaşmasını, hasret gidermesini sağlamakla birlikte, Mesudiyelilerin birikim ve imkanlarını en üst düzeyde organize ederek, bilimsel ve evrensel ilkeler çerçevesinde Mesudiyelilerin ve Mesudiye'nin sorunlarının ve çözüm yollarının tartışılmasını sağlamaktır. Ve bu tartışmalarda tespit edilen sorunları öncelik sırasına koyup, önerilerden yapıcı ve kalıcı somut kazanımlar elde edilmesinin takipçisi olmaktır* şeklinde ifade edilmektedir (6. MİGDET, 1997:IV).

Ele alınan sorunların giderilmesi için kurultayın üç yöntemi kullandığı görülmektedir. Birincisi, kamu kuruluşlarını ve kaynaklarını hareket geçirmek. Toplantılara katılan yetkili kişilerin sorunları dinlemesi, çözüm yolu için söz vermesi ve takibin yapılması şeklinde olabileceği gibi, kurultaydan çıkan karar doğrultusunda ilgili kişilerle görüşerek de sorunlar giderilmeye çalışılmaktadır. İkinci yöntem ise, Mesudiyeli veya Mesudiye'yi seven iş adamlarının yatırım yapmalarını teşvik etmek. Yapılanların önemli bir ölçeği bu yöntemle gerçekleşmiştir. Üçüncü yöntem ise, halkı harekete geçirerek, projeler üretmek sorunların çözümlenmesini sağlamak. Özellikle bu en son yöntemin altı çizilerek, yapılanların sürdürülebilir olması için temel şart olarak, yerel halkın sürece dahil edilmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu halk katılımının sağlanması için de eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır (15. MİKDET, 2006:73-74).

Ayrıca kurultay oluşumunun, *hiçbir siyasi temelin, hiçbir siyasi ve ticari amacın aracı olarak görülmediği* vurgulanmaktadır (5. MİKDET, 1996:24). Diğer taraftan, kurultayın, *sorunların temelden çözümlenmesi için merkezi ve yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşlarının ortaklık düzeyinde işbirliğini bir sorumluluk olarak gördüğü* ifade edilmektedir (8. MİKDET, 1999).

5.2. Mesudiye İlçe Kurultayı'nın Yapı ve İşleyişi

Mesudiye İlçe Kurultayı'nın ilk gerçekleşmeye başladığı tarihten 2006 yılına kadar herhangi bir yazılı çalışma kuralları veya tüzük oluşturulmamıştır. Süreç içinde gerçekleştirilen kurultaylardan elde edilen deneyimler çerçevesinde görüşmeye başlamadan yapılacak işler ve Mesudiye İlçe Kurultayı Çalışma Kuralları belirlenmiş ve 1 Temmuz 2006 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Böylece bu kurallar ile Kurultay'ın yapı ve işleyişi belirlenmiştir.

Uygulamaya konan çalışma kuralları çerçevesinde, kurultay üyeliği/kurultay paydaşlığı, herhangi bir şarta bağlı olmaksızın, *Mesudiye'nin kalkınma ve gelişme sorunlarına ilgi duyan ve Kurultaya bilfiil katılan herkes Kurultayın üyesidir* (2. Md) şeklinde ifade edilmiştir. Kimi zaman delegasyon sistemi önerilmiş olsa da, kurultay tarafından kabul görmemiştir (10. MİKDET, 2001:190). Diğer taraftan kurultayda kurumsal temsil olmadığı vurgulanarak, herhangi bir hiyerarşi gütmeksizin, *herkes sadece "birey" sıfatıyla ve kendisi adına görüş, değerlendirme ve önerilerde bulunur* (4. Md) denilmiştir.

Kurultay, her yıl Temmuz ayının ilk cumartesi saat 10'da belediye toplantı salonunda, çağrısız olarak, kendiliğinden toplanmaktadır (5. Md). Kurultayın açılışı, kurultayı düzenlemekle sorumlu dernek temsilcisi tarafından

yapılmakta ve gelen öneriler arasından kurultayın yönetimini gerçekleştirecek divan belirlenmektedir(7. Md). Kurultayın gündemi, önceki kurultayda alınan kararlar ve en son yapılan değerlendirme toplantısında(Eylül, Aralık ve Mart ayında yılda üç kez yapılmakta, 30. md) alınan kararların okunması ve yürütme kurulunun ve katılımcıların, varsa, gündem önerileri, oylamaya sunularak gündem belirlenmiş olmaktadır(10. Md). Gündem üzerine görüşmeler, belli bir zaman çetveli ve süre sınırlamasıyla gerçekleşmektedir(11. Md). Kurultayda yapılacak konuşmalarda Ordu Valisi'ne, Kurultay Yürütme Kurulu Başkanı'na ve İlçe Belediye Başkanı'na öncelikli söz hakkı verilmektedir(13. Md). Yapılan görüşmelerde, yılın büyük bir kısmını Mesudiye'de geçiren insanlarla, kadın ve genç katılımcılara öncelik verilmesinde Divan yetkili kılınmıştır(16. Md). Bazı kurultaylarda dışardan gelenlere öncelik verildiği ve bu nedenle yerleşiklerin konuşamadığı eleştirileri, bu en son düzenlemeyi sağladığı anlaşılmaktadır(10. MİKDET,2001:66).Ayrıca özgür kürsü uygulaması bulunmaktadır.

Belirlenen gündem veya gündem dışında söz alanların yaptıkları konuşma sonrası bir öneri getirip-getirmediğine bakılarak kurultayın oyuna sunulmakta (Md. 17), kabul edilen öneriler ve alınan kararın gerçekleşmesinin takibi için kişi veya komisyon görevlendirilmektedir(Md. 18). Ve ayrıca alınan kararlar kamuoyuna duyurulmaktadır. Görevlendirilenler, çalışmalarını ve aldıkları sonuçları bir rapor halinde Kurultay Yürütme Kurulu'na bildirmekle yükümlüdürler(Md. 19). Bu raporlar değerlendirme toplantılarında veya kurultayda gündeme getirilerek gerekli işlem yapılması sağlanmaktadır(20. Md).

Kurultayın önemli organlarından biri de, temel olarak, kurultay kararlarının yerine getirilmesini ve kurultay giderlerini karşılayacak kaynak yaratmaktan sorumlu(Md. 22) Yürütme Kurulu'dur. Kurul, Mesudiye Kaymakamı, aynı zamanda daimi olarak yürütme kurulu başkanı, Mesudiye Belediye Başkanı, Belde Belediye Başkanları, Mesudiye Gelişme Vakfı (MEGEV) ve Mesudiyeliler Birliği Hizmet Vakfı (MESVAK) Başkanları, Ankara ve İstanbul Mesudiyeliler Derneği Başkanları, Antalya, Ordu, Niksar, Ünye'de en çok üyesi bulunan Mesudiyeliler dernek başkanları, Mesudiye Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı, Mesudiye Ziraat Odası Başkanı ve Mesudiye Muhtarlar Derneği Başkanı'ndan oluşmaktadır(Md. 21).Yürütme Kurulu Başkanı bir önceki kurultaydan bu yana yapılan çalışmalar hakkındaki faaliyet ve bütçeraporunu kurultaya sunmakla yetkili kılınmıştır(Md. 14 ve 24). Yürütme kurulunun bu yapısı kimi zaman eleştirilmiştir. Örneğin, 19. Kurultay birinci değerlendirme toplantısında, dönemin Mesudiye Kaymakamı, gönüllü olarak her toplantıya katılacaklarını, kendilerine gelen her türlü soruları cevaplandırmaya çalışacaklarını belirterek, mülki idari amiri olarak kendilerinden beklentilerin farklı, yürütme kurulu başkanı olarak kendilerinden beklentilerinin farklı olduğunu vurgulayarak, kaymakamların daimi yürütme kurulu başkanlığını eleştirmiş, bu başkanlık yapısının tartışılması ve seçim ile belirlenmesi gerekliliğini öneri olarak dile getirmiştir(19. MİKDET, 2000:131-132).Bu öneri üzerine yapılan açıklama da ise, bu oluşumun bir devlet-vatandaş işbirliği yapısına sahip olduğu, geçmişte yapılan tartışmalar sonucu, bu oluşumun sonuç alabilmesi ve sürdürülebilmesi için ilçe mülki idare amirinin yürütme kurulu üyesi ve başkanı olması gerekliliği ifade edilmiştir(19. MİKDET, 2000:134).Yaşanan bu gelişmeler üzerine Kurultay Çalışma Kuralları'nda22. Kurultayda yapılan oylama çerçevesinde değişikliğe gidilmiş, ilgili madde (Md. 21) *Kaymakamın bu görevi*

kabul etmemesi veya Başkanlığın başka bir nedenle boşalması halinde, Yürütme kurulu kendi içerisinde bir üyeyi başkan seçer. Başkanın görevi bir sonraki Kaymakamın Yürütme Kurulu Başkanlığı'nı kabul etmesiyle sona erer şeklinde değiştirilmiştir. Nitekim 2012 yılında göreve başlayan Mesudiye Kaymakamının Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı kabul etmemesi üzerine, Mesudiye Belediye Başkanı Yürütme Kurulu Başkanlığı'na seçilmiştir. Ayrıca, Yürütme Kurulu'nun istenilen düzeyde görevini yerine getirmediği kararı kesinleşirse, Yürütme Kurulu'nun görev ve yetkisinin sona ereceği, iki yıl görev yapmak üzere, yukarıdaki kontenjanlar ve kurullarla bağlı olmaksızın, kendi üyeleri arasından, gizli oyla, yeni Yürütme Kurulu seçeceği ifade edilmektedir(27. Md).

Kurultayın giderleri, çalışma kurallarının ilgili maddesinde(Md. 33), *Bankada açılan "Kurultay Hesabı"na Mesudiye Kurultayı'nın yaşamasını isteyenlerin her ay yaptığı bağışlardan karşılını* şeklinde düzenlenmiştir. Ve *hesaba para yatıranların isimleri ve bağış miktarları "Ordu Mesudiye Gazetesi"nde yayınlanacağı* ifade edilmiştir. Bu hesaptan ancak, Yürütme Kurulu Başkanı ile Mesudiye Belediye Başkanı ve kurultayı düzenleyen kuruluş başkanından ikisinin müşterek imzasıyla harcama, kurultayı düzenleme amacına uygun olarak gerçekleştirilmektedir(Md. 33). Ve harcamalar hakkındaki bilgilerin, bir sonraki kurultayda rapor olarak sunulması ve basına verilmesi belirtilmektedir. Kimi zaman kurultaylarda, Mesudiyelilerden her ay 10 tl yatırmaları istenmişse de, kurultayların finansmanı, kimi zaman yoğunluğu değişmekle birlikte, kurultayı oluşturan özel sektör, kamu kurumları, dernek ve vakıflar tarafından ayni ve nakdi olarak karşılanmıştır.

Burada değinilmesi gereken önemli bir husus da, sivil bir oluşum olarak, kurultayın aldığı kararların yasal bağlayıcı yaptırım gücünün bulunmamasıdır. Fakat, katılımcıların oylamaya katılmasıyla alınan kararların meşruluk derecesi yüksek algılanmaktadır. Çünkü *en sıhhatli kararlar bu kurultaylarımızdan alınıyor, en güzel icraatlarda kurultaylarımızın sonunda aldığımız kararlar olarak meydana getiriyoruz* ifadesinde bulunmaktadır(14. MİKDET, 2005:18). Benzer şekilde, yerel yönetimlerin kendi yapmak istedikleri hizmetleri güçlendirmek, daha fazla geçerli kılmak için kurultay kararının talep edildiği görülmektedir. 14. Kurultayda da Mesudiye Belediye Başkanı, *... kurultayın kararları bizim içinde bağlayıcı yasa, onun için kurultay kararıyla bana diyeceklerdi ki otopark buraya yapılacak...* ifadelerinde bulunmuşlardır(14. MİKDET, 2005:48). 2000 yılı üçüncü değerlendirme toplantısında kurultay bütçesi görüşme esnasında bütçeye katkı yapmayı vaad eden dernek, vakıf ve kooperatiflerin sözlerini yerine getirmediği takdirde bir yaptırım uygulanması talebi olmuş, hatta gazete de teşhir edilme teklifi gelmiş, fakat bu oluşumun *güven* etrafında şekillendiği ifade edilerek herhangi bir yaptırım ihtiyacı duyulmadığı kanaatine varılmıştır.

Zaman içinde kurultayın yapısına yönelik, kurultayı halka açık A.Ş. veya dernek yapılanması şeklinde öneriler getirilmiştir(5. MİKDET, 1996:25). Fakat, bu oluşumun sivil bir oluşum olduğu, böyle kalması gerekliliği ifade edilerek, bu öneriler kurultay tarafından red edilmiştir.

Kurultayın hesap verme mekanizmaları açısından bakıldığında, yerel basın ve yine kurultayın kendisinin bu işlevi yerine getirdiği görülmektedir. Kurultayın çok aktörlü yapıya sahip olması ve yapılan faaliyetlerin bir çok aktör tarafından finanse ediliyor olması, doğal olarak daha açık/şeffaf bir yapıyı

ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca yukarıda ifade edildiği gibi, Yürütme Kurulu'nun her toplantı öncesi, bir önceki döneme ait yapılan çalışmaları ve finansal bilgileri aktarma zorunluluğu bulunmaktadır. Burada son olarak belirtmek gerekir ki, kurultayın uzun süre devam etmesinin en temel nedeni olarak, hiçbir zaman siyasete bulaşmaması ve Mesudiye kimliğinin birincil öncelik olması gösterilmektedir (13.MİKDET, 2004:53).

5.3. Kentteki Atanmış ve Seçilmişlerin Kurultaydaki Konumu

Burada atanmışlardan kast edilen, İl'inve İlçe'nin mülki idare amiri konumunda vali ve kaymakam; seçilmişler olarak ise, milletvekilleri, ilçe ve belde belediye başkanları, belediye ve il genel meclisi üyeleri ve muhtarlar dikkate alınmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen 15 kurultay tutanaklarına göre(kurultayda söz alma kriteri kapsamında)⁹, atanmışlar ve seçilmişler düzeyinde katılımın yüksek olduğu görülmektedir. Zaten genel olarak bakıldığında, paydaş olarak, kimi zaman bazı problemler gündeme gelse de, Mesudiye Kaymakamı ve Belediye Başkanı¹⁰'nın, gerek kurultayın sürdürülebilirliği, gerekse de alınan kararların hayata geçirilmesi açısından önemli yeri olduğu anlaşılmaktadır. Beşinci Kurultayda Ordu İl Genel Meclisi üyesi, kendisinin tüm ilçeyi temsil ettiğini belirterek, ilçeye yönelik politikalar üretmekte, açıklamalarından, baskı oluşturmakta yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır. Ve sözlerinin devamında, hükümet temsilcilerinin, derneklerin, mülki idare amirlerinin olduğu kurultayda sorunların tartışılmasının, verilen kararların takip edilmesinin altını çizmektedir. Benzer şekilde 8. Kurultayda yerel bir basın kuruluşu imtiyaz sahibi, seçilmiş milletvekillerinin ilçeye yönelik yeterince politikalar üretmediklerinden yakınmaktadır(8. MİKDET, 1999:59).

Diğer taraftan 9. Kurultayda Mesudiye Belediye Başkanı, belediye örgütünün sorunlarını ve ihtiyaçlarını dile getirerek, giderilmesi hususunu gündeme taşımıştır. Ve borçlar nedeniyle gelen hacizler üzerine, elinin bağlı olduğunu, *bu çemberi açabilecek, bana bir yol gösterebilecek var mı?* diye kurultaydan yardım talep etmiştir(9. MİKDET, 2000:85; 138). Benzer şekilde 10. Kurultayda da Mesudiye Belediye Başkanı, belediye olarak yapacakları faaliyetlerden, ihtiyaç duyulan hizmetlerden kurultayı bilgilendirmiştir.

Özellikle milletvekillerinin katıldığı ve genel kamusal hizmetlerin gündeme geldiği kurultaylarda, bir hesap sorma ve hesap verme işlevinin de ortaya çıktığı görülmektedir. 8. Kurultayda milletvekillerinin yeterince politika üretmediği eleştirisi üzerine, Ordu eski milletvekilinin yaptığı açıklamalar örnek gösterilebilir(8. MİKDET, 1999: 68). Yine bir diğer örnek, 8. Kurultayda, konuşma yapan Köy Hizmetleri'nden sorumlu Devlet Bakanı'nın yaptığı açıklamalar(8. MİKDET, 1999:99-101). Benzer şekilde 14, 17 ve 19. Kurultaylarda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın kendi yetkisi altındaki konularda bilgi vermiş ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

⁹ Ordu Valisi veya vekilinin 11, Mesudiye Kaymakamı'nın 13, Ordu Milletvekillerinin (en az birinin) 10, Mesudiye Belediye Başkanı'nın 12, İl Genel meclis Üyelerinin (en az birinin) 7, Belde Belediye Başkanlarının 13, Muhtarların (en az bir köy veya mahalle muhtarı) ise 11 kez katılımı tespit edilmiştir. Diğer taraftan, belediye meclis Üyelerinin kurultay katılımı tespit edilememiştir.

¹⁰ 23. Kurultay'a kadar ilçe de, 11 kaymakam ve 3 belediye başkanı (içlerinden bir belediye başkanı dört dönem, yaklaşık 16 yıl başkanlık görevini sürdürmüş) değişikliği olmuştur.

Ayrıca kurultay ortamında sorunların ele alınması üzerine, kurultaya katılan yetkili katılımcılar tarafından, başta milletvekilleri ve il valisi olmak üzere, ihtiyaç duyulan politikaların üretimine katkı sağladığı görülmektedir. Örneğin, 8. Kurultayda Köy Hizmetleri'nden sorumlu Devlet Bakanı'nın yapabileceklerine dair açıklamaları(8. MİKDET, 1999:102).

Vali, kaymakam ve diğer bürokratlar, yetki alanlarına yönelik dile getirilen eksiklere karşı kurultayı bilgilendirmekteler ve bu eksiklerin giderilesine dair çözüm önerisi geliştirmektedirler. Bu bağlamda Ordu Valisi 6. Kurultaya bürokratlarıyla katılmış, kendi yetkisi altındaki sorunları not alarak çözüm sarf edileceğinin ifadesinde bulunmuştur. Benzer şekilde 16. Kurultaya katılan vali vekili, kendi yetkileri altında dile getirilen sorunlar ile ilgileneneğini belirterek, telefon numarasını vererek 24 saat erişilebileceğini bildirmiştir. Yine benzer şekilde, Ordu Valiliği tarafından, kurultayın izlenmesi ve bir rapor halinde Ordu Valisi'ne sunulmak üzere, Ordu Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü'nün görevlendirildiği¹¹ anlaşılmaktadır(22. MİKDET, 2013:64).

5.4. Mesudiye İlçe Kurultayı'nın Kent Yönetimi İçindeki Konumu

Kurultayda görüşülen, hukuken kurultayı oluşturan paydaşların alanına giren konulardaki kararlar tavsiye niteliğinde, ilgili kurumlara bildirilmektedir. Örneğin, 10. Kurultayda oylanarak kabul edilen fahri hemşehrilik beratı verme kararı, belediye meclisinin yetkisi dahilinde olduğu için, karar tavsiye niteliğinde belediye meclisine havale edilmiştir. Bir sonraki Kurultayda Belediye Başkanı havale edilen konunun meclis düzeyinde karara bağlandığını, belgeleriyle divana sunmuştur. Benzer bir durum da 13. Kurultayda yaşanmıştır. Kurultay divanına verilen bir önergede ,*belediye başkanlığı tarafında hemşehrilik beratının verilmesi hususunu kurultay kararının verilmesini arz ederiz* şeklinde ifade edilmesi dikkat çekmiş ve eleştirilerek yetki karışıklığının olmaması gerektiği vurgulanarak, kurultayın ancak 'tavsiye'de bulunabileceği ifade edilmiştir(13. MİKDET, 2004:63). Kurultay kimi zaman, aktörler arasında ihtilafa düşülen politika uygulamalarında arabuluculuk işlevi görmektedir. 16. Kurultayda daha fazla gündeme gelen, Kaymakamlık'ın YİBO, Belediye'nin ise otogar yapmak istediği arsa, kurultayın tavsiye niteliğinde aldığı karar çerçevesinde çözülmeye çalışılmıştır(16. MİKDET, 2007:34). Ve devamında 16. Kurultay birinci değerlendirme toplantısında belediye meclis kararıyla arsa imarında değişiklik yapılarak YİBO'ya tahsis edildiği aktarılmıştır (16. MİKDET, 2007:42)

Dikkat çeken bir diğer husus ise, yine 10. Kurultayda belediyenin mücavir alanının bazı köyleri de içine alacak şekilde genişletilmesi konusunda belediye başkanı tarafından önerge verilmiş ve kurultayın bunun için çapa göstermesini ve gündeme alınmasını istemesidir. Fakat teknik bir konu olması nedeniyle, divan tarafından kabul görmemiş, her hangi bir karar alınmamıştır(10. MİKDET, 2001: 146). Diğer taraftan belediye başkanı, 11. Kurultayda, bir yıllık belediye faaliyet raporunu kurultaya sunmuş ve ayrıca katılımcılara rapor dağıtmıştır (10. MİKDET, 2001:23).

¹¹ Görevlendirme 19. Kurultay ile başlamış olup, en azından çalışma kapsamında incelenen 22. Kurultaya kadar devam ettiği anlaşılmaktadır.

Yine 13. Kurultayda da belediye başkanı, daha önce belediye hizmetlerinin kurultay dışında bırakılması gerekliliği tavrını eleştirerek, belediyenin üstesinden gelemediği şebeke suyu, içme suyu ve kanalizasyon sorununun, kurultay gündemine alınmasını istemiştir. Ve devamında şu ifadelerde bulunmuştur:*bunu belediyenin yapacak gücü yok. Bunu ancak kurultay yapar, para toplayarak değil de gerekli kurumlara baskı yaparak (13. MİKDET, 2004:14)* Ayrıca kurultayın kent içinde diğer katılımcı olanakları da ortaya çıkardığı görülmektedir. 19. Kurultayda şehirlerarası otobüs saatlerinin değiştirilmesine dair çıkan tartışmalarda, bu konunun belediyeye bırakılması kararı alınmış olup, belediye başkanı da ifadesinde, Esnaf ve Şoförler Odası üyeleri ve halkın katılımıyla çıkan kararı ve kurultaydan çıkan kararı dikkate alarak düzenleme yapılacağı belirtmiştir.

Görüldüğü gibi kurultay sorunların giderilmesi için ihtiyaç duyulan kaynakların harekete geçirilmesinde, tedarik edilmesinde örgütler üstü bir konuma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan kurultayı oluşturan paydaşların yetki alanına müdahil olmadan, alınan kararları tavsiye niteliğinde ilgili paydaşlara aktarmaktadır.

5.5. Mesudiye İlçe Kurultayı'nın Faaliyetleri

Ekonomik ve teknik konuların kurultay içinde detaylı olarak ele alınmasının mümkün olmaması, konuların bilimsel boyutlarıyla ele alınması ihtiyacı, kurultaylar öncesi gerçekleştirilen Mesudiye Geliştirme Alternatifleri Panellerini (1996,1997,1998, 1999, 2000,2004) ortaya çıkarmıştır. Benzer şekilde Mesudiye'de Biyolojik Çeşitlilik ve Organik Tarım Alternatifi Paneli (İlçe'nin Flora ve Fauna'sı tespit edilmiş) ve 22. Kurultay öncesi akademisyenlerin katılımıyla HES paneli düzenlenmiş ve bir "22. Mesudiye Kurultayı HES Bildirgesi" yayınlanmıştır.

10. Kurultayda (2000) alınan karar üzerine Mesudiye İlçesi Gelişme Planı (MEGEP), halkın kendi inisiyatifi ve kendi örgütlenmesi ile kendisini ve yaşadığı koşulları geliştirmesi temel yaklaşımıyla (3. DT, 2000:172), ilçenin insani ve doğal kaynak potansiyelini baz alarak, yerellik ve katılımcılık ön planda tutularak hazırlanmıştır (MEGEP, 2000:5). Yapılan açıklamalarda kalkınma planı nitelendirilmesi devlet öncülüğünde faaliyetler olarak anlaşıldığı için (1970'lerdeki İlçe Kalkınma Planı gibi) özellikle gelişme planı olarak nitelendirildiği ifade edilmektedir. Plan ve plan kapsamında yapılan çalışmalar ile, devlet ve özel sektör yatırımlarının doğru yerlere yönlendirilmesi işlevi görmesi beklenmektedir (10. MİKDET, 2001:172). Bu plan ile birlikte uygulamaya dayalı model önerisi sunulmuştur. Yine plan kapsamında, sosyal ve kültürel yapı, bitkisel üretim, sosyal güvenlik, tarımsal kredi, hayvansal üretim, arıcılık, doğal kaynaklar, sanayi ve hizmetler ve turizm potansiyeli raporu hazırlanmıştır. Böylece İlçe'nin çok boyutlu bir envanteri çıkartılarak, fırsatlar ve tehditler değerlendirilmiş ve geleceğe dair yapılabilecekler sıralanmıştır (10. MİKDET, 2001:233-247). Bu planın gerçekleştirilmesi için Mesudiye Gelişme Vakfı (MEGEV) kurulmuştur.

Mesudiye İlçe Kurultayı'nın en önemli faaliyetlerinden biri de, demokrasi forumlarıdır. Bu bağlamda 2008 yılında bir önerge ile başlayan çalışmaların planlanması, Mesudiye İlçe Kurultayı deneyimlerinin paylaşılması, demokrasinin tartışıldığı platform oluşturma ve demokrasinin gelişmesine ve

yaygınlaşmasına katkı sağlama genel amacı kapsamında, '2013 Türkiye Demokrasi Forumu', '2018 Avrasya Demokrasi Forumu' ve '2023 Dünya Demokrasi Forumu' şeklinde planlanması yapılmıştır. Bu çalışmaların ilki, 2013 Türkiye Demokrasi Forumu¹², 7-8 Temmuz 2013 tarihleri arasında, doğrudan demokrasi ve yerel kalkınma ana teması ve "Mesudiye İlçe Kurultayı ve yöreye katkıları", "başlıca yerel kalkınma modelleri", "başarılı yerel kalkınma örnekleri", "demokrasi ve kalkınma ilişkisi", "katılım ve demokrasi ilişkisi" konu başlıkları altında gerçekleştirilmiştir.

11. Kurultaydan itibaren yılın başarılı muhtarı ve bürokrati seçimi ve ödüllendirilmesi yapılmaya başlanmıştır (11. MİKDET, 2002:24).Yine eğitimin teşvik edilmesi için, ilçe genelinde her düzeyde bulunan okul ve bölüm birincilerine, 2004 yılından itibaren ödül vermeye başlanmıştır.

Mesudiye'de eğitim, şehirleşme, konut ve çevre sorunları raporu hazırlanmış ve 13. Kurultayda görüşmeye açılmıştır. Bu raporda, kırsal alanda çarpık yapılaşma ve imar planı, doğaya uygun yapılaşma ve ekolojik dengenin korunması, çöp depolama alanının oluşturulması, kadastro çalışmalarının tamamlanması, ahırların şehir dışına çıkarılması, ilçe ve beldelerdeki kanalizasyon eksikliğinin giderilmesi, geleneksel mimariye uygun yapıların yapılması, gibi konular yer almıştır.

Bünyesinde örgütlü veya örgütsüz, kamusal, yarı kamusal veya sivil bir çok aktörü barındıran Mesudiye İlçe Kurultayı, İlçe'ye dair politika talepleri için merkezi yönetime karşı, bir sivil toplum örgütlenmesi olarak baskı oluşturma gücünü kullanmıştır. Hatta dönemin Ordu Valisi, bu oluşumu lobi olarak nitelendirmiştir (5. MİKDET, 1996: 34).Örneğin, Mesudiye'nin İlçe bazında kalkınmada öncelikli yöreler kapsamına alınması için imza kampanyasına aracılık etmiştir (5. MİKDET, 1996:9).

5.6. Mesudiye İlçe Kurultayı'nın Mesudiye'ye Sağladığı Kazanımlar

Genel olarak ele alındığında, Mesudiye'ye yönelik üretilen politikaların hemen hemen hepsi kurultay gündemine taşınmakta olup, yapılan görüşmelerden elde edilen kararlar çerçevesinde ya doğrudan ya da dolaylı olarak etkili olduğu görülmektedir. Mesudiye Belediye Başkanı, *Mesudiye'ye ne yapılmışsa kurultaylarda yapılmıştır* (15. MİKDET, 2006:34) ifadesinde bulunmuştur.

Kurultayı oluşturan Ankara ve İstanbul derneklerinin düzenlediği gecelerden elde edilen gelirlerle, bir adet ambulans ve bir adet makam aracı Mesudiye Belediye'sine alınmıştır(1996) Mesudiye Belediyesi'ne Mesudiyeli iş adamı tarafından greyder bağışlanmıştır(1996). Ordu Üniversitesi Mesudiye Meslek Yüksekokulu(2002) ve dört adet öğrenci yurdu yapılmıştır (ikisi Lise, ikisi MYO için, özel sektör tarafında finanse edilmiştir). İlçeye IMKB Çok Programlı Lisesi ve Mesleki Eğitim Merkezi Kurulmuştur. Vesonrasında ek derslik ve lojman yapılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası finansmanı ile)

¹² Bütçesi 550.000 tl olup, kurultayı oluşturan paydaşlar(daha çok özel sektör) ve Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Başbakanlık Tanıtma Fonu tarafından karşılanmıştır. Detaylı bilgi için bkz. Türkiye Demokrasi Forumu web sayfası: <http://tdf2013.org/index.php>

Esatlı Köyündeki, çok eski "kaya yazıtlarını" ortaya çıkarılmış ve Aşağı Gökçe Köyü'ne Köy Kütüphanesi açılmıştır.

Melet Irmağı'nın kirliliğinin azaltılması için mücadele edilmiş ve özel sektörden kaynaklı kirlilik önlenmiştir.

1997'de başlayarak, yine özel sektörün teşviki ile yaklaşık 80 bin vişne ve 12 bin kültür cevizi fidanı dikilmiştir. Fakat yanlış fidan seçimi ve yetiştirme bilgisinin eksikliği istenen başarıyı sağlamamıştır. Fidanların finansmanı, Mesudiye iş adamları, Mesudiye Kaymakamlığı, Mesudiye Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ve Tarım İl Müdürlüğü sağlanmıştır.

400 Mesudiye, belediye, vali, il genel meclis üyesi, Mesudiye olmayanların katkısı ve belediyenin yardımıyla süt işleme tesisi açılmış ve 400 inek dağıtımı yapılmıştır(1996).

Mevcut YİBO okuluna 170 kişi kapasiteli tiyatro salonu yapılmıştır(2007)

Kurultay kapsamında yapılan çalışmaların (imza kampanyası düzenlenmiş, komisyonlar aracılığıyla takibi yapılmış) etkisiyle de, Mesudiye, kalkınmada öncelikli yöreler içine dahil edilmiştir. Konkasör tesisi, Kaymakamlık önderliğinde bir çalışma olarak başlamış, kurultayda gündeme getirilmiş ve kurultay katılımcıları tarafından olumlu görüş bildirilerek, tamamlanması sağlanmıştır.

İlçe Devlet Hastanesi binası 2003 yılında Mesudiye iş adamının finansman katkısıyla başlanmış, 2007 yılında kamusal kaynaklarla tamamlanarak açılışı yapılmıştır)(burada azda olsa Mesudiye Belediyesi'nin ve yerel halktan toplanan aynı ve nakdi yardımların başlangıçta katkısı olmuştur).

Şehitler Anıtı yapılması (büyük oranda halktan toplanan paralarla), Keyfalan, Topçam ve Yeşilce yaylalarının turizm bölgesi ilan edilmesi, yaşlılar yurdunun yapılması (Mesudiye Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ve Mesudiye iş adamının finansmanı), Jandarma Birliğinin Mesudiye'ye kazandırılması(burada arsanın kamulaştırılması Kaymakamlık üstlenmiştir) ve GSM operatörlerinin İlçe'de kullanılması için teknik alt yapının tamamlanması sağlanmıştır.

İlçede Eylül 2000'de Köy-kent projesi¹³ başlamıştır¹⁴. Türkiye genelinde uygulanmak istenen bu proje ilk kez Mesudiye'de faaliyete başlamıştır. Dönemin Başbakanı Bülent Ecevit, katılımcı bir mekanizma olarak kurultayları takip ettiğini ve bu geçmişin Köy-Kent projesinin hayata geçirilmesinde çok önemli olduğunu ifade etmişlerdir (10. MİKDET , 2001:153). Bu proje ile birlikte alt yapının (kanalizasyon, yol, içme suyu, elektrik) oluşturulması ve sosyo-kültürel olanakların eskiye göre çok daha iyi konuma getirildiği, yaşam koşullarının daha fazla iyileştiği vurgulanmaktadır (Marin, 2009:93-94;100). Son tahlilde, bir takım faaliyetler gerçekleştirilmiş olsa bile, tam anlamıyla proje için belirlenen amaçların gerçekleştirilemediği ve Mesudiye Köykent projesinin yarım kalmış bir yatırım olduğunun altı çizilmektedir (Marin, 2009:154).

Sağlık merkezine tam donanımlı ambulans ve sağlık ocağına jeneratör alınmış, bazı sağlık birimlerine bakım ve onarım yapılmıştır (2000).

¹³ Detaylı bilgi için: ERDÖNMEZ, Cihan(2005), Köykent: Olumlu ve Olumsuz Yönleriyle Bir Kırsal Kalkınma Projesinin Çözümlemesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2: 35-51.

¹⁴ Oktay Ekşi'nin dönemin Başbakan'ı Bülent Ecevit'e yazdığı mektubun etkili olduğu ifade edilmektedir.

Dere yolu projesi ve Topçam barajı çalışmaları sürekli kurultay gündemlerinde tutularak, takibi yapılmış ve tamamlanması için çaba sarf edilmiştir. Ayrıca hemen hemen her kurultayda gündem maddelerinden birini oluşturan çeşitli mahalle, köy ve ilçeler arasındaki yolların yapımı, bakım ve onarımı sağlanmıştır.

Mesudiye'ye yönelik pozitif bir kamuoyunun oluşmasına (10. Kurultayda İl Genel Meclisi üyesinin yaptığı açıklamalardan anlaşılacaktır) katkı sağlamıştır.

Mehmetçik Dershanesi (2006), Mesudiye Kadastro Müdürlüğü (2001) ve Trafik Tescil Bürosu'nun (2004) ilçeye açılması sağlanmıştır.

Tarihi hükümet konağının restorasyonu sağlanarak çok amaçlı (tiyatro, konferans, sergi, kurs salonları) kullanıma kazandırılmıştır. Ayrıca tarihi kilisenin restorasyonu sağlanmıştır.

Mesudiye Belediyesi ile Beykoz Belediyesi arasında kardeş belediye sözleşmesi imzalanmış (2013) ve Mesudiye'de bulunan bir banka şubesine sıra numaratörünün konulması sağlanmıştır (2013)

Mesudiye Belediyesi'nin öncülüğünde Behiç Ekşi ödülleri verilmeye başlanmıştır (En güzel tarihi ev, en güzel köy başlıkları altında) (2006) Ayrıca Mesudiye'de yaşanan kurultay deneyimlerinin benzer birçok ortak hareket etme oluşumuna, 2000 yılından itibaren Ordu, Kars, Kumru, Fatsa ve çevre ilçeler, Canik, Ünye, Yeşilce, Gölköy, Aybastı-Kabataş Kurultaylarına öncülük ettiği ifade edilmektedir. Hatta 16. Kurultaya katılan dönemin Beykoz Belediye Başkanı, *ilçemizde kent konseyi oluşturmak için sizleri dinliyorum ve çok şeyler öğreniyorum* ifadesinde bulunmuştur (16. MİKDET, 2006:21). Yukarıda belirtilen kurultay çalışmalarının, Aybastı-Kabataş Kurultayı hariç, bir devamlılığı olmamıştır. Mesudiye Kurultayı'na benzer biçimde yürütülen, *Bilimin Işığında Yerel Kalkınmaya Doğru...* sloganı ile hareket eden, 2000 yılında ilki gerçekleştirilen Aybastı-Kabataş Kurultayı'nın, en son 2011 yılı itibarıyla 12.'si gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır (<http://www.aybastikabataskurultayi.com>, 2013).

5.7. Mesudiye İlçe Kurultayı Bağlamında Ortaya Çıkan Sorun Alanları

23 yıldır yaşanan kurultay sürecinde bir takım sorun alanları ortaya çıktığı, hem yapılan katılımlı gözlemlerde hem de kurultaya yönelik yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. Bu bağlamda Mesudiye'de yerleşik olarak yaşayanların örgütlü olarak temsil edilmemesi (MEGEP, 2000:5; Üstündağ, 2000:94) ve yerleşik olanların bireysel olarak da katılımının az olması, en temel sorun alanı olarak görülmüş ve hemen hemen bütün kurultaylarda dile getirildiği tespit edilmiştir. Kurultaya yönelik yapılan bir çalışmada (Gündüz, Aksu ve Esgin, 2005:4-6), kurultaya katılmamanın birinci nedeni olarak ilgi duyulmadığı, ilgisizliğin birinci sebebi olarak ta alınan kararların uygulamaya geçirilemediği gösterilmiştir.

Diğer taraftan Mesudiye seçkinleri olarak tanımlanan kişilerin yerel topluluklardan daha fazla ön plana çıkmakta olduğu, kimi zaman Mesudiye'de yerleşik olanları ve dezavantajlı grupları dışladığı ve kamu kurumlarına yük olması sebebiyle tepki çektiği belirtilmektedir (MEGEP, 2000:57). Benzer şekilde, yerleşik Mesudiyeliler ile kurultay için gelenler arasındaki kopukluğun olduğu, hatta yerel halkın *"bu kişilerden 364 haber yok"*, *"iki gün ye iç, sonra çek*

git” gibi ifadeler kullanıldığı aktarılmaktadır (5. MİKDET, 1996:30). Bu durum dışarıdan gelen insanların daha fazla söz alması üzerine 8. ve 9. Kurultayda tekrar dile getirilmiştir. Diğer taraftan ise, 8. Kurultayda bir köy muhtarlarının, *senede bir defa bizim bu kurultayımızın bize verdiği en güzel ürün işte doktorlar bizim ayağımıza geldi. Biz hastayız sizler doktorsunuz* (8. MİKDET, 2009:80) ifadesindeki bakış açısına sahip olması dikkat çekmektedir.

Kurultay kapsamında üretilen bazı politikalara bizzat yararlanıcıları tarafından yeterince katılımın olmaması ve gerekli bilinçlendirme/egitim çalışmalarının yapılmaması, detaylı teknik araştırmaların yapılmamış olması üretilen politikaların yeterince benimsenmemesine yol açmış ve istenen sonuçlar elde edilememiştir. Örneğin, 9. Kurultayda Kaymakamlık tarafından 30 bine yakın fidan alındığı, fakat ücretsiz olan bu fidanların talep edilip dikilmediği ifade edilmiştir (9. MİKDET, 2010:149). Ve nihayetinde vişne fidanlarının dikildiği coğrafyaya uygun olmaması ve yeterince ilgilenilmemesi sonucu, yapılan çalışmalar başarısız olmuştur. Benzer şekilde aynı olarak verilen inek, koyun gibi yardımların sürekliliği olmamıştır. Yine Orman Ürünleri Entegre Tesisi’nde de üye sayısının çokluğu ve sembolik bedeller ile üye olunması nedeniyle, gerçek işlevini yerine getiremediği, atıl duruma düştüğü tespit edilmiştir (13. MİKDET Entegre Tesisi Durum Raporu, 2003:169-170).

Yine kurultay faaliyetleri kapsamında kurultaya katılan ve katılmayan yerel halkın kurultayı nasıl algıladığı ve kurultay örgütlenmesine dair yapılan bir araştırmada, katılımcılar tarafından, ağırlıklı olarak Divan’ın Mesudiye dışından gelenlerden oluşması, Divan’ın herhangi bir yazılı kurula bağlı olmadan(daha sonra yapılan düzenlemeyle kurula bağlanmış) başkanınıninsiyatifiyle yönetiminin gerçekleşmesi eleştirilmiştir.Ayrıca Kurultaya dışarıdan gelenlerin, kendileri konuşup kendileri dinledikleri oluşum olarak değerlendirilmiştir. Yine 16. Kurultayda söz alan esnaf, kurultay tüzüğü’nün İstanbul ve Ankara’da hazırlanarak kendilerine sunulmasından rahatsız olduğunu dile getirmiştir. Bu bağlamda, Marin(2009: 158) tarafından Mesudiye Köykent Projesi kapsamında yaptığı araştırmanın en temel sonuçlarından biri de, katılım düzeyi yükseldikçe projeden elde edilen faydanın artıyor olmasıdır. Yani katılımın artmasıyla yapılan faaliyetler daha iyi yerine getirilecek ve elde edilen fayda artmış olacaktır.

SONUÇ

'Sürdürülebilirlik', 'kalkınma' ve 'katılım' kavramlarının birbirini tamamlayıcı işlevi nedeniyle uzun süredir birlikte ele alındığı anlaşılmakta olup, özellikle son yıllarda merkezi ve yerel düzeyde yapılan çalışmalarda, düzenlemelerde bunun önemi çok daha fazla ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Özellikle sürdürülebilir kalkınma gibi bir kuruma veya devlete indirgenemeyecek, geniş kapsamlı etkileyen ve etkilenenlerin yer aldığı bir alanda birlikte hareket etme gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda, sürdürülebilirliğin ele alındığı düzlemde, katılımcılığın formal-informal, katkı/destek sağlayıcı, proje temelli, sürekli/belli periyotlarla, danışma, ağ temelli (saf veya melez haliyle) biçimleriyle gerçekleşmesi, yönetim uygulamaları olarak gündeme gelmektedir. Başka bir ifadeyle, sürdürülebilir kalkınmanın yolu, paydaşların (kamusal, yarı kamusal, özel ve sivil) birlikte sorunları ele almasından ve ortak politikalar üretmesinden geçmektedir.

Bu bağlamda, çalışmanın odak noktasını, sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağlayan yönetim ağları oluşturmuştur. Ağ yönetimi veya yönetim ağı yaklaşımının temeli klasik yönetim uygulamalarına dayanmakla birlikte, ağ teorisi yaklaşımıyla harmanlanmaktadır. Yani klasik yönetim yaklaşımı olarak nitelendiren uygulamalarda daha çok kamusal aktör önderliğinde birliktelik/katılım eylemi gerçekleşirken, yeni bir yaklaşım olan ağ yönetiminin de ise, tüm aktörler aynı düzeyde kabul edilerek birliktelik/ortaklık/katılımcılık eylemi gerçekleşmektedir. Bu durum çeşitli yaklaşımlar çerçevesinde eleştirilmekte olup, çoğu zaman idealize edilen saf biçimiyle değil de, daha çok melez olarak nitelendirilen biçimiyle pratikte karşılık bulduğu anlaşılmaktadır.

İfade edilenler çerçevesinde taşıdığı yapısal ve işleyişe dayalı özellikleri dikkate alınarak Mesudiye İlçe Kurultayı, sürdürülebilir kentsel kalkınmaya katkı sağlayan bir ağ yönetimi uygulaması olarak, örnek olay yöntemi kapsamında incelenmiştir. Mesudiye İlçe Kurultayı, "Mesudiyelilik" ortak kimliği etrafında, sivil inisiyatif çerçevesinde oluşan, herhangi bir hiyerarşi gütmeyen kent içinde ve kent dışında tüm paydaşları (kamu, özel, STK ve sade vatandaş) eşit kabul ederek kapsayan yapısıyla, katılımcı bir yönetim modeli oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile, bu örnek olayda, klasik yönetim yaklaşımında olduğu gibi, kamu kesimi önderliğinde bir oluşum yoktur. Aksine sivil toplum önderliğinde bir oluşuma sahiptir. Yönlendirme işlevi ağ'a katılan paydaşların arasında uzlaşacağı bir paydaşa verilmektedir. Bu oluşumun çıkış noktası olarak, çeşitli nedenlerle göç etmiş Mesudiyelilerin, doğdukları toprakların kalkınmasına katkı sağlamak isteği olduğu bilinmektedir. Bazı ileri gelen olarak ifade edilen kişilerin, sahip oldukları imkanlar çerçevesinde bu oluşuma önderlik ettiği görülmektedir. Kurultay, adeta, merkezi-yerel ayırmaksızın, hizmetlerin/sorunların ele alındığı, tartışıldığı, çözüm önerisi geliştirildiği, çalışmaların takip edildiği (komisyonlar aracılığıyla), bir sonraki kurultaya hesap veren bir işlevi üstlendiği görülmüştür. 2006 yılında oluşturulan çalışma kuralları, kurultaylarda ve değerlendirme toplantılarında yapılan görüşmeler sonucu yine kurultayda karara bağlanmıştır. Çalışma kurallarının kurultay tarafından oluşturulması, paydaşların özerklik duygularını koruyarak işbirliğinin sürdürülmesindeki etkisi yadsınamaz. Kurultay, sadece kamusal politikalar üretmemekte, aynı zamanda karara

bağlanan politikaların hayata geçmesi için komisyonlar veya bireyler aracılığıyla çaba sarf eden(yetki alanına giren ilgili kurumları harekete geçirmeye çalışma veya bizzat paydaşlar aracılığıyla kaynak yaratarak eylemde bulunma şeklinde) bir yapısı bulunmaktadır. Rhodes'ın ağlara yönelik *sadece kamu siyasalarının oluşum sürecinde değil, aynı zamanda kamu hizmetlerinin üretilmesi ve dağıtımında da rol alırlar* (akt. Üstüner, 2008:67-69) açıklaması da dikkate alındığında, Mesudiye İlçe Kurultayı'nın tüm paydaşları eşit kabul etmesi(ağa katılanlar arasında ayrıcalıkların ve güç yoğunlaşmasının olmaması), güven temelli bir oluşum olması, kaynak değişimi, bilgi ve öğrenmenin merkezi role sahip olması gibi taşıdığı ayırıcı özellikleriyle bir ağ yönetim yapısını yansıttığı anlaşılmaktadır. Burada belirtmek gerekir ki, karara bağlanan politikaların fiili olarak hayata geçirilmesinde Mesudiyeli iş adamlarının katkısının çok önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kurultayın faaliyetleri ve çıktıları incelendiğinde, sadece ilçenin belirli alanlarında değil, ilçenin tamamını (merkez, beldeler ve köyler) kapsayan politikalar üretmeye çaba sarf ettiği görülmektedir. Özellikle seçilmişlerin ve atanmışların yapılan kurultay ve değerlendirme toplantılarına katılım göstermesi, üretilecek kamusal politikaların gerçekleşmesini hızlandırdığı ve kurultayın meşruiyetini güçlendiği anlaşılmaktadır.Yapılan faaliyetlerde dikkat çeken bir başka nokta ise, bilimsel ve teknik bilgi üretimine ağırlık verilmesidir. Bu anlamda bir çok panel, alan araştırması olmakla birlikte en önemli çalışma, Mesudiye Gelişme Planı(MEGEP)'dir. Yapılan faaliyetler ve ortaya çıkan somut çıktılar dikkate alındığında, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının dikkate alındığı ya da bu oluşum aracılığıyla doğal olarak ortaya çıktığı ifade edilebilir. Kurultayın 23 yıllık çalışmaları genel olarak incelendiğinde, İlçe'ye yönelik hemen hemen üretilen her kamusal politikanın kurultaylarda gündeme geldiği, tartışıldığı ve gerçekleştirilmesi için ortak çaba sarf edildiği anlaşılmaktadır. Belirtmek gerekir ki, kurultayın temel yaklaşımının, bir plan çerçevesinde toplumu şekillendirmekten ziyade, vatandaşların ve ilgililerin aktif katılımını sağlayarak kalkınmanın sağlanması olduğu vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, her ne kadar çeşitli nedenlerden dolayı bazı faaliyetlerde (Köykent, meyvecilik gibi) başarısız olunması, tam anlamıyla arzu edilen iktisadi dönüşüm gerçekleşmemiş olsa bile, Yerel Gündem 21 ve devamında Kent Konseyleri yapılmasıyla yerelde oluşturulmaya çalışılan katılım mekanizmalarının Türkiye'de ki oluşum ve işleyiş düzeyindeki yetersizlikler dikkate alındığında, 23 yıldır devam eden, 2006 yılında oluşturduğu çalışma kuralları ile artık kurumsal hale gelen Mesudiye İlçe Kurultayı, sürdürülebilir kamusal politikalar üretilmesinde, katılımcı iyi uygulama örneklerinden birini temsil ettiği kanaati ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- AARS, J. and FIMREITE, A. L. (2005). Local Government and Governance in Norway: Stretched Accountability in Network Politics, *Scandinavian Political Studies*, 28 (3):239-256.
- BENKLER, Y. (2012). Penguen ve Leviathan-İşbirliğinin Kişisel Çıkar Karşısındaki Zaferi, (Çev.) E. Kantemir. İstanbul: Optimist Yayınları.
- BEVIR, M. (2010). *Democratic Governance*, UK: Princeton University Press.
- BEVIR, M. (2009). *Key Concepts in Governance*, UK: SAGE Publications.
- ÇELİK, M. B. (2013). Moğol İstilasası Zamanında Türkistan, (edt.) A. Kanlıdere, Orta Asya Türk Tarihi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları:81-103.
- ÇUKURÇAYIR, M. A. (2011). *Yerel Yönetimler*, Konya: Çizgi Kitapevi.
- DARICI, B. (2007). Yerel Kalkınma'da Küresel Yaklaşımlar Ve Türkiye'nin Konumu, Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı:215-221.
- DE TONI, A. F. and NONINO, F. (2010), "The Key Roles In The Informal Organization: A Network Analysis Perspective", *Learning Organization*, 17(1): 86 -103.
- DENHARDT, R. B. and DENHARDT, J. V. (2000). The New Public Service: Serving Rather than Steering, *Public Administration Review*, 60 (6): 549-559.
- DENHARDT, J. V. and DENHARDT, R. B. (2007). *The New Public Service: Serving, Not Steering*, New York: M.E. Sharpe, Inc., Armonk.
- ERAYDIN, A. - TÜREL, A. - UZUN, N. - KÖROĞLU, B. A. - ATAÖV, A. - ERKUS-ÖZTÜRK, H. (2008). Kentsel Bölgeler için Yeni Örgütlenme Modelleri ve Gelişme Stratejileri: Türkiye'de Yeni Dönemde Ortaya Çıkan Kentsel Bölgelerde Rekabetle Sosyal Bütünleşmeyi Uzlaştıran Çok Katmanlı Yönetişim Modellerinin Geliştirilmesi, Ankara: TUBİTAK Proje No: SOBAG-COST 105K001.
- ERAYDIN, A. (2008). Politikalarından Süreç Tasarımına: Yeni Bölgesel Politikalar ve Yönetişim Modelleri, İzmir: 2. Bölgesel Kalk Sempozyumu Bildiri Kitabı:5-25.
- ERDÖNMEZ, C. (2005). Köykent: Olumlu ve Olumsuz Yönleriyle Bir Kırsal Kalkınma Projesinin Çözülmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2:35-51.
- ERKUL, A. - KUTLAR, A. - GÜNDÜZ, M. - DOĞANOĞLU, F. ve GÜNDÜZ, F. (?). "Kırsal Kalkınma Modeli Olarak Köykent Yaklaşımı: Mesudiye Örneği", Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi.
- EROĞLU, H. T. (2009). Birleşmiş Milletler Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Uygulanmasında Belediyeler, 4. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyum Bildirileri 1, Ankara: TODAİE Yayın No: 351: 65-82.
- GENÇ, N. (2010). Yeni Kamu Hizmeti Yaklaşımı, *Türk İdare Dergisi*, 466:145-159.
- GOLDSMITH, S. and EGGERS, W. D. (2004). *Government by Network*, Washington, D.C: Brookings Institution Press,
- GÖYMEN, K. (2010). *Türkiye'de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma*, İstanbul: Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş.,

- GÜNDOĞDU, G. (2009). "Kalkınmacı Yerel Yönetimler Aranıyor..." 4. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyum Bildirileri 1, Ankara: TODAİE Yayın No: 351: 427-437.
- HUYS, M. and KOPPENJAN, J. (2010). "Policy Networks In Practice: The Debate On The Future Of Amsterdam Airport Schiphol", (edt.), S. P. Osborne, The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance, New York: Routledge: 365-393.
- KARAKURT, E. (2008). Sürdürülebilir Kentsel Yaşam Açısından Sosyal Sermayenin Rolü, "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 10 (2): 76-100.
- KENNEY, M. (2009). Turning to the "Dark Side": Coordination, Exchange and Learning In Criminal Networks, Kahler, Miles (edt.) Networked Politics: Agency, Power and Governance, Cornell University Press, Ithaca and London: 79-102.
- KLIJN, E.-H. (2008). Governance and Governance Networks in Europe, Public Management Review, 10(4): 505-525.
- KOÇ, B. ve GÜL, A. (2006). Bölgelerarası Gelişmişlik Farklılıklarının Giderilmesinde KÖYKENT Modeli: Ordu-Mesudiye KÖYKENT Projesi Uygulaması, Antalya: Türkiye VII. Tarım Ekonomisi Kongresi.
- KOKX, A. and KEMPEN, R. V. (2010). Dutch Urban Governance: Multi-Level Or Multi-Scalar?, European Urban and Regional Studies, 17(4): 355-369.
- KOLIBA, C., MEEK, J. W. and ZIA, A. (2011). Governance Networks in Public Administration and Public Policy, U.S.A.: CRC Press.
- MARIN, M. C. (2009). Ordu-Mesudiye Köykent Projesinin Katılım, Mekânsal ve Sosyoekonomik Boyutlarıyla Bir Değerlendirmesi, TÜBİTAK Proje No: 107K152.
- OSBORNE, S. P. (2010). The (New) Public Governance: A Suitable Case For Treatment?, (edt.), S. P. Osborne, The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance, New York: Routledge: 1-16.
- ÖZCÜRE, G. ve ERYİĞİT, N. (2006), "Türkiye'de STK'lar ve Kent Konseyleri Deneyimleri Perspektifinde Mesudiye Kurultayları ve Köykent Projesi'nin Değerlendirilmesi", Çanakkale: III. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi Bildiriler Kitabı: 171-177.
- ÖZTAŞ, N. ve ACAR, M. (2004). "Ağbağ Analizine Giriş: Kavramlar ve Yöntemler", Acar, Muhittin ve Özgür, Hüseyin (Edt.), Çağdaş Kamu Yönetimi II, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım: 289-317.
- PETERS, B. G. (2010). Meta-Governance And Public Management, (edt.), S. P. Osborne, The New Public Governance?: Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance, New York: Routledge: 36-51.
- POWELL, W. W. (1990). Neither Market Nor Hierarchy: Network Forms of Organization, Research In Organizational Behavior, 12: 295-336.
- PROVAN, K. G. and KENIS, P. (2007). Modes of Network Governance: Structure, Management, and Effectiveness, Journal of Public Administration Research and Theory, 18: 229-252.
- SIKKINK, K. (2009). The Power of Networks in International Politics, (edt.) M. Kahler, Networked Politics: Agency, Power and Governance, Ithaca and London: Cornell University Press: 228-247.

- SØRENSEN, E.andTORFING, J. (2009).MakingGovernance Networks EffectiveAndDemocratic Through Metagovernance, Public Administration, 87(2): 234-258.
- TAŞCI, Ö. E. (2003). Kırsal Kalkınmada Köykent Yaklaşımı; Mesudiye “Çavdar ve Yöresi Köyleri Köykent Projesi, ?
- TORFING, J.-PETERS, B. G.-PIERRE, J.andSØRENSEN, E.(2012). Interactive Governance: AdvancingtheParadigm, First Published, New York: Oxford UniverstyPress.
- ÜSTÜNER, Y. (2003). Siyasa Oluşturma Sürecinde Ağ Yönetişimi Kuramı, Amme İdaresi Dergisi, 36 (3,): 49-65.
- ÜSTÜNER, Y. (2008). Kamu Yönetimi ve Ağ Yaklaşımları,(edt.) B. Parlak, Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları: 63-89.
- VANGEN, S.andHUXHAM, C. (2010).IntroducingTheTheory Of Collaborative Advantage, (edt.), S. P. Osborne, The New PublicGovernance?:EmergingPerspectives on theTheoryandPractice of PublicGovernance, New York: Routledge: 163-184.
- WILLIAMS, K. (2010).SustainableCities: ResearchAndPracticeChallenges, International Journal of Urban Sustainable Development, 1(1-2): 128-132.
- ZAVADSKAS, E. K.- KAKLAUSKAS, A.-VAINIŪNAS, P.-ŠAPARAUSKAS, J.(2004). A Model Of Sustainable Urban Development Formation, International Journal of Strategic Property Management, 8 (4):219-229.
- ZERBINATI, S.andMASSEY, A. (2008).Italianand English LocalFunding Networks: Is there a Winning Formula?,LocalGovernmentStudies, 34(1): 81-104.

İnternet Kaynakları

- BARNES, M.-SKELCHER, C.-BEİRENS, H.-DALZİEL, R., JEFFARES, S. and WILSON, L. (2008).DesigningCitizen-CentredGovernance, <http://www.jrf.org.uk/system/files/2205-governance-citizens-engagement.pdf> (15.08.2013)
- EMREALP, S. (2005). Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler, <http://www.umraniye.bel.tr/images/kentkonseyi/YG21%20Eİ%20Kıta bi.pdf> (10.05.2012)
- GÜNDÜZ, M.,AKSU, B. ve ESGİN, A. (2005). “Mesudiye’lilerin ‘Mesudiye Kurultayı’na İlişkin Görüşleri”, http://www.megev.org.tr/userfiles/files/15_Kurultay.pdf (18.08.2013)
- KURT, Ö.(2009). Küreselleşme Sürecinde Kamu Siyaseti Sürecine Katılım:Ağ Yönetişimi Yaklaşımı, VII. Kamu Yönetimi Forumu Bildirileri, <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Icerik.aspx?Page=6> (11.11.2013)
- PETERSON, J. (2003).Policy Networks, http://www.ihs.ac.at/publications/pol/pw_90.pdf (10.09.2013)
- RHODES, R. A. W.(2013). How ToManageYourPolicy Network, DiscussionPaperPreparedForTheCommonwealthSecretariat, <http://www.raw-rhodes.co.uk/wp-content/uploads/2013/07/Com-Sec-2013-v2.pdf> (05.10.2013).

- SEYİTDANLIOĞLU, M., "Eski Türklerde Devlet Meclisi "Toy" Üzerine Düşünceler", dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/941/11708.pdf (15.11.2013)
- TAĞMAT, T. S. (2009). Yerel Yönetim Modelleri ve Katılımcı Süreçler: Avrupa'da Güncel Belgeler, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=360&RecID=2014> (15.10.2013)
- TURGUT, N., Sürdürülebilir Kalkınmanın Sağlanmasında Katılımın Rolü, acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/2656/3438.pdf (15.10.2012).
"Türkiye'nin Ekolojik Ayak İzi Raporu", Edt. Deniz Öztok ve Deniz Tapu, WWF-Türkiye, 2012, <http://www.wwf.org.tr/page.php?ID=520> (15.09.2012)
- Aalborg Şartı: Sürdürülebilir Avrupa Kentler ve Kasabalar, <http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/aalborgsarti.pdf> (15.10.2012)
- Promoting sustainable urban development in Europe, Achievements and Opportunities, 2009, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/urban2009/urban2009_en.pdf (10.10.2012)
- Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, http://www.mastercard.com/tr/personal/tr/promotions/Turkiyenin_Illeri_Surdurulebilirlik_Arastirmasi.pdf (25.10.2012).
10. Kalkınma Planı, http://www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/View/15090/Onuncu_Kalk%C4%B1nma_Plan%C4%B1.pdf (15.09.2013)
- Nedir Bu Mesudiye Kurultayı?, <http://www.oktayeksi.com.tr/?kkk=MesudiyeKoseDetay&i=7&Name=NED%DDR%20BU%20MESUD%DDYE%20KURULTAYI?> (25.07.2013)
- Mesudiye Gelişme Vakfı, http://www.megev.org.tr/calisma_kurallari-37.html (21.07.2013)

İnceleme Yapılan Kaynaklar

- Mesudiye İlçesi Gelişme Planı (MEGEP), 2000, http://www.megev.org.tr/kurultay_kitaplari-88.html (20.06.2013) 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22. Mesudiye İlçe Kurultayı ve Değerlendirme Toplantıları, http://www.megev.org.tr/kurultay_kitaplari-88.html (20.06.2013)
22. Mesudiye İlçe Kurultayı ve Değerlendirme Toplantıları, 2013